

UNIVERZITA KARLOVA
Fakulta tělesné výchovy a sportu

Vzájemné vztahy a týmové role v RC Mountfield Říčany

Bakalářská práce

Vedoucí diplomové práce:
PhDr. Vladimír Janák, CSc.

Vypracoval:
Jindřich Duffek

Praha, 2020

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci zpracoval samostatně a že jsem uvedl všechny použité informační zdroje a literaturu. Tato práce ani její podstatná část nebyla předložena k získání jiného nebo stejného akademického titulu.

V Praze, dne 11. 7. 2020

.....
Jindřich Duffek

Evidenční list

Souhlasím se zapůjčením své diplomové práce ke studijním účelům. Uživatel svým podpisem stvrzuje, že tuto diplomovou práci použil ke studiu a prohlašuje, že ji uvede mezi použitými prameny.

Jméno a příjmení:

Fakulta / katedra:

Datum vypůjčení:

Podpis:

Poděkování

Tímto bych rád poděkoval všem, kteří mi pomohli k vytvoření této bakalářské práce. Především děkuji vedoucímu práce PhDr. Vladimíru Janákovi, CSc. za jeho odborné vedení, pomoc a trpělivost při průběžných konzultacích. Poděkování patří také trenérovi Miroslavu Němečkovi, sportovnímu řediteli klubu Tomáši Kohoutovi za jejich pomoc a ochotu a rovněž spoluhráčům za spolupráci s vyplňováním dotazníků.

Abstrakt

- Název práce:** Vzájemné vztahy a týmové role v RC Mountfield Říčany
- Cíle práce:** Hlavním cílem této práce je zjištění aktuálních mezilidských vztahů v mužském A týmu klubu RC Mountfield Říčany a případných připomínek k aktuálnímu stavu. Práce by měla pomoci hlavnímu trenérovi určit vztahy a role hráčů, napomoci při vedení družstva, eventuálně ke kvalifikovanému rozhodování o personálních změnách.
- Metody práce:** K určení aktuálního stavu vzájemných vztahů a týmových rolí byl použit anonymní dotazník, který byl rozdán hráčům, a polostrukturovaný rozhovor s hlavním trenérem o jeho očekáváních a připomínkách k průzkumu. Hlavní trenér rovněž pomohl se sestavením daného dotazníku. Polostrukturovaný rozhovor byl veden i s Tomášem Kohoutem, který pomohl s krátkým shrnutím historie klubu.
- Výsledky práce:** Výsledky práce přináší převážně pozitivní zprávy o aktuálních vzájemných vztazích v rámci družstva. Současně byly objeveny oblasti, ve kterých někteří hráči prahnou po zlepšení a změně. Konkrétně se jedná o větší stmelení mužstva prostřednictvím lepšího začlenění nově příchozích hráčů z mládežnických kategorií. Tato oblast se projevila i ve výskytu nesourodých skupin. Práce odhalila tři hlavní neformální vůdce, se kterými je nyní možné pracovat na větší soudržnosti týmu.
- Klíčová slova:** vzájemné vztahy, týmové role, ragby

Abstract

Title: Interpersonal relationships and team roles of RC Mountfield Říčany

Objectives: The main goal of the thesis is to find out the current interpersonal relationships in the male A team of RC Mountfield Říčany and possible comments or complaints on current situation. The thesis should help head coach to determine interpersonal relationships and team roles of the players. It should help him with leading the team, possibly to consider qualified decisions about personal changes.

Methods: The main part of the thesis was done by a quantitative method – an anonymous questionnaire which was distributed to the players. Also, there were used two semi-structured interviews which is a qualitative method.

Results: The results bring mostly positive information about the current interpersonal relationships among the team. Also, there were discovered areas where players are seeking an improvement and a change. Especially, young players would like to unite the team across the groups of different age. The thesis revealed three main informal leaders who it can be work with on bringing the team more together.

Key words: interpersonal relationships, team roles, rugby

Obsah

1 ÚVOD.....	9
2 CÍLE A ÚKOLY PRÁCE	11
3 TEORETICKÁ VÝCHODISKA.....	12
3.1 SOCIOLOGIE SPORTU	12
3.2 SOCIÁLNÍ PSYCHOLOGIE SPORTU	14
3.2.1 Psychologická typologie sportů.....	15
3.6 SKUPINA A TÝMOVÉ ROLE.....	17
3.6.1 Koheze.....	17
3.6.2 Týmové role.....	18
3.6 RAGBY VE SVĚTĚ A V ČESKÉ REPUBLICE	21
3.6.1 Historie ragby	21
3.6.2 Pravidla ragby.....	22
3.6.3 Ragby v České republice	24
3.6.4 Popularita ragby.....	24
3.6.5 Posty a jejich vztah k rolím	25
3.7 RC MOUNTFIELD ŘÍČANY	28
3.8 SOCIOMETRIE.....	30
4 METODIKA PRÁCE.....	32
4.1 POLOSTRUKTUROVANÝ ROZHOVOR	32
4.2 DOTAZNÍK	32
4.2.1 Popis výzkumného souboru.....	32
4.2.2 Operacionalizace dotazníku.....	33
4.2.3 Pilotáž.....	33
4.2.4 Sběr dat.....	34

4.2.5 Analýza dat.....	34
5 VÝSLEDKY.....	35
5.1 VYHODNOCENÍ DOTAZNÍKŮ.....	35
6 DISKUZE.....	63
7 ZÁVĚR.....	67
SEZNAM LITERATURY.....	68
SEZNAM TABULEK, SCHÉMAT A GRAFŮ	70
PŘÍLOHY	71

1 Úvod

Jako téma bakalářské práce jsem si zvolil Vzájemné vztahy a týmové role v mužském ragbyovém A týmu RC Mountfield Říčany. Je důležité zmínit, že toto bylo vybráno již na jaře 2018, tedy v době, kdy byl tým pod vedením jiného hlavního trenéra a několik sezon po sobě nedovedl navázat na předchozí úspěchy. V minulé sezóně, tedy 2019, se opět podařilo A týmu umístit na medailové pozici a vybojovat bronz. Atmosféra se tedy i tímto podstatně zlepšila. Jelikož jsem již několik let členem družstva, chtěl jsem přispět i mimo hřiště a pomoci trenérovi se zaměřit na vztahy hráčů. Toto tedy byl můj hlavní impulz ke zpracování tohoto tématu. Poznání sociálních vazeb a rolí v rámci skupiny totiž může výrazně napomoci efektivní výkonnosti.

Klub byl založen roku 1944 Josefem Kohoutem, dědečkem současného sportovního ředitele, Tomáše Kohouta, který v práci pomohl se shrnutím důležitých informací z historie. Klub nesl od založení mnoho názvů, až byl v roce 2011 do názvu zakomponován i generální sponzor klubu – Mountfield. Za svou působnost získal A tým hned několik titulů, přičemž nejcennější je pravděpodobně hattrick z let 2004, 2005 a 2006. Na začátku další dekády sahal klub po znovuzískání tohoto milníku, vyhrál v sezónách 2011 a 2012, ale třetí titul v řadě již přidat nedokázal. Od té doby procházelo mužstvo generační obměnou a mnoho let po sobě končilo na nepopulární čtvrté příčce. Tuto nepříjemnou bilanci se podařilo prolomit až v loňské sezóně (2019), kdy se po dlouhé době podařilo umístit na medailové pozici a získat alespoň bronz.

Aktuálně je mužstvo složeno z 25 aktivních hráčů. Hráči, kteří jsou dlouhodobě zraněni a nezapojují se aktivně do tréninku, nebyli do průzkumu zařazeni. Mužstvo má na starost realizační tým složený z hlavního trenéra, 2 asistentů, manažera, kustoda, a kondičního trenéra, který je zároveň i týmovým fyzioterapeutem. Tato práce je ale zaměřena výhradně na vztahy mezi hráči, nikoli mezi hráči společně s realizačním týmem.

Ačkoli jsou Říčany relativně malé město na okraji Prahy, ragby se zde těší poměrně velkému zájmu jak ze strany diváků, tak ze strany hráčů. Dle vyjádření Tomáše Kohouta, sportovního ředitele klubu, má klub dokonce největší hráčskou základnu dětí, které přijíždějí ze širokého okolí. K dispozici jim jsou dvě travnatá hřiště a jedno hřiště s umělou trávou. V zimě je pak k dispozici dokonce kryté hřiště s umělou trávou. A týmu, ženskému týmu a mládežnickým kategoriím, které už dosáhly věku, kdy je možné posilovat nejen se svou vlastní váhou, je k dispozici plně vybavená posilovna v zázemí klubu.

Dobré zázemí pro tento sport, který v České republice teprve získává na popularitě, dělá i městské zastupitelstvo, které klub výrazně dotuje a má zájem na tom, aby zdejší sport vzkvétal.

Všechny výše zmíněné skutečnosti jsou základem pro to, aby nejen A tým stoupal výkonnostně stále vzhůru a pomýšlel na nejvyšší umístění v nejvyšší české lize, kterou dlouhá léta hraje. Kvalitní zázemí, široký hráčský kádr, který je ve srovnání s ostatními ligovými kluby velmi mladý, kvalitní realitní tým a touha všech po úspěchu táhnou mužstvo stále kupředu k onomu vysněnému titulu, který v Říčanech již téměř deset let nebyl.

Jakožto aktivní člen týmu, který hraje ragby od svých šesti let, mám stejně jako každý jiný i já zájem na tom, aby byl tým nejlepší v celé České republice. I proto jsem si zvolil takový typ práce, který může pomoci trenérovi při vedení a kvalifikovaném rozhodování podle sociálních vazeb a aktuálních vztahů v rámci družstva.

2 Cíle a úkoly práce

Hlavním cílem bakalářské práce je:

1. Zjistit vzájemné vztahy a týmové role v mužském A týmu RC Mountfield Říčany
2. Stručně prezentovat ragby z pohledu historického vývoje, charakteru sportu, pravidel a situace ve světě a rovněž shrnout klubovou historii RC Mountfield Říčany

Z cílů vyplývají následující úkoly:

- objasnění základních pojmů a teoretických východisek užitých v práci
- prezentace ragby, jeho stručné historie a pravidel
- prezentace klubu a jeho stručné historie
- sestavení tematických okruhů pro polostrukturované rozhovory
- realizace rozhovorů a následná tvorba dotazníku
- operacionalizace dotazníku
- pilotáž dotazníku
- sběr dat a jejich přenos do elektronické podoby
- analýza výsledků dotazníků
- tvorba grafů
- interpretace výsledků pro hlavního trenéra pro efektivnější vedení a pochopení současných sociálních vztahů a týmových rolí

3 Teoretická východiska

Teoretická část zahrnuje oblasti, kterých se práce týká a které jsou využity v praktické části. Zároveň zahrnuje potřebný základ pro práci na dané téma, protože z teoretického základu lze přejít k praxi. Rovněž je zde zmíněna i teorie, která příliš do praktické části nezasahuje. Je ale potřeba k pochopení souvislostí a snadnějšímu vcítění do problematiky.

3.1 Sociologie sportu

Původním záměrem při výběru tématu mé bakalářské práce bylo zapojení okruhů, které mě zajímají. Proto bylo ragby první volbou, pouze záleželo na tom, s čím jej propojit. Při studiu mě zaujaly hlavně humanitně zaměřené předměty jako třeba komunikace, řízení lidských zdrojů, nebo sociologie. Právě řízení lidských zdrojů, nebo také personalistika, je obor, který má v práci neopomenutelné místo a značně spadá pod oblast sociologie. I v oblasti personalistiky jsou totiž zkoumáni lidé. „*Řízení lidských zdrojů je definováno jako strategický a logicky promyšlený přístup k řízení toho nejcennějšího, co organizace mají – lidí, kteří, v organizaci pracují a kteří individuálně i kolektivně přispívají k dosažení cílů organizace.*“ (ARMSTRONG, 2007, s. 27).

Významnější roli však hraje sociologie, konkrétně sociologie sportu. Jak uvádějí Čechák a Linhart, sport splňuje potřebné požadavky, aby byl v rámci sociologie zkoumán. „*Sport v první řadě obsahuje sociální a kulturní atributy. To umožňuje, aby se sport a jeho mnohostranné sociální, kulturní i ekonomické souvislosti staly předmětem sociologické analýzy. Sociologie se zabývá jednak sociálními vztahy a souvislostmi, které podmiňují sportovní výkon, uplatněním jednice – sportovce ve společnosti, jednak společenskými vztahy.*“ (ČECHÁK, LINHART, 1986, s. 11). Autoři upozorňují na fakt, že je nutné brát ohled na existenci různých odvětví a úrovní jednotlivých sportů, neboť rozdíly mohou být zásadní. Znalosti o sportovním kolektivu a jeho hierarchii není možné aplikovat jednotně a na všechna odvětví i všechny úrovně. Nelze stejně posuzovat kamarády, kteří si jdou čas od času zahrát nohejbal, s extraligovým týmem fotbalistů. Sociologie musí brát v potaz fakt, že jedinec může působit v různých odvětvích na několika různých úrovních. Rovněž se nesmí opomenout další společenské role, které musí jedinec zastávat. Jedná se například o roli v zaměstnání, rodině atd..

Úrovně ve sportovní sociologii:

- 1) institucionální základna sportu ve světovém a národním měřítku
- 2) lokální sportovní struktury (kraje, okresy)
- 3) úroveň jednotlivých tělovýchovných jednot, sportovních oddílů a týmů fungujících v rámci různých nadřazených struktur
- 4) úroveň neformálních sociálních skupin, které nemají většinou žádné napojení na oficiální strukturu sportu
- 5) úroveň individualizovaného vztahu ke sportu

Nejen výše zmínění autoři, ale i ostatní také nabádají k chápání vzájemné vazby mezi sportovní činností, společností a jejími sociálními systémy. *„sport se stává takovým, jaký je svět společnosti, která jej utváří. Proto také v jeho institucionální struktuře, v jeho funkcích, ... vzorech jednání, postojích i sociálních rolích, v jeho celkovém stavu můžeme zobrazit... stav celé společnosti, její vnitřní konflikty i vnitřní integrační procesy, aspirace i usilování jednotlivých tříd a vrstev, její slabost i sílu, obdobně jako v kapce vody se zrcadlí struktura i stav světa přírody“* (WOHL, 1970, str. 156).

K problematice se vyjadřuje i Choutka (1978, str. 56), ve své publikaci rovněž zmiňuje širší propojenost se společností: *„Jako součást společenské nadstavby je sport především součástí společné kultury dané společností, sociálního systému, společenského řádu. Jako součást nadstavby je sport také odrazem celého životního způsobu společnosti a s tím související životní úrovně jak ve smyslu materiálním, tak i duchovním.“*

Význam sportu ve spojení s kulturní ideologií společnosti komentuje také novodobější autor Sekot (2003, str. 11) a píše, že: *„Sport je přímo osudově provázán s kulturní ideologií dané společnosti. Je tak výrazem obecných představ, idejí, hodnot a perspektiv, prostřednictvím kterých lidé zaujímají svoje postavení ve světě, hledají své místo v něm, vysvětlují si jeho fungování, poměřují míru důležitosti věcí kolem sebe, zvažují, co je a co není správné a přirozené.“*

V publikaci od autorů Slepíčky, Hoška a Hátlové (2009, str. 107, 108) je možné se dočíst primární a sekundární socializaci. Zatímco sekundární socializace zahrnuje makrosociální prostředí, kam lze zahrnout vliv školy, zaměstnání a různých organizací, do nichž lze zahrnout i např. sportovní kluby, primární socializaci přisuzují autoři sociálnímu mikroklimatu rodiny. Například se tedy jedná o:

- osvojení kulturních návyků (hygienické návyky, oblékání)
- osvojení forem komunikace a jejich účelné používání
- získávání poznatků o okolním prostředí
- postupné přijímání sociálních rolí
- poznávání základních sociálních norem

3.2 Sociální psychologie sportu

Zvolené téma práce je spíše sociologického rázu, nelze ale opomenout i psychologii, ve které je také podstatný základ zkoumané problematiky. Oba dva obory k sobě mají velmi blízko a jsou pro danou práci užitečná. Existuje celá řada knih pojednávajících o psychologii ve sportu. V nich je možno se dočíst o vzájemných vztazích mezi členy týmu, ať už se jedná pouze o hráče nebo i realizační tým, o týmových (sociálních) rolích, hierarchii ve skupině. Stejně tak je možné zkoumat i jednotlivce a jejich osobní postoje, motivaci a zkrátka jejich osobnost.

Slepíčka, Hošek, Hátlová (2009) uvádí, že: „*Předmětem psychologie sportu je zkoumání vzájemných, oboustranných vztahů mezi sportem (sportovní činností) a psychikou člověka.*“ Zároveň ale upozorňují na fakt, že oba zkoumané okruhy jsou značně velké, z čehož vyplývá poněkud nezřetelné vymezení oblasti aplikované psychologie sportu.

Zato Plháková (2003) už je poněkud konkrétnější a psychologii sportu definuje takto: „*Psychologie sportu se zabývá organizací tréninku, zvládáním trémy, vzájemnými vztahy mezi sportovcem a trenérem atd. Na obecnější úrovni zkoumá vztahy mezi provozováním sportu a duševní pohodou.*“ Tato konkrétní práce se ale bude zabývat pouze vzájemnými vztahy mezi hráči.

Obecně se autoři shodují na tom, že vymezit obor psychologie sportu, ačkoli jde v dnešní době o poměrně významnou disciplínu, není vůbec snadné. Tato vědní disciplína totiž může zároveň zkoumat to, „*jak jsou sportovní výkony ovlivňovány psychickými jevy, a i to, jak sportovní aktivity působí na psychiku*“. (PAULÍK, 2006, str. 8) Samozřejmě opět záleží, jedná-li se o vrcholový, nebo rekreační sport. Podobné úrovně již byly zmíněny v tématu sociologie. Co se týče ragby v České republice, jedná se stále o poměrně mladý sport, který zatím nemá příliš velkou hráčskou ani diváckou základnu. I když tato práce pojednává o A týmu klubu, který po celou svou působnost hraje nejvyšší možnou soutěž, jedná se stále o čistě amatérský sport. Sekot (2008) ve své publikaci rozlišuje výkonnostní vrcholový sport a zájmový rekreační sport. První zmíněný klade důraz na fyzické výkony, posouvání lidských hranic, překonávání rekordů. Zároveň ale pěstuje principy, podle kterých je soupeř brán jako nepřítel. V zájmovém rekreačním sportu se naopak dbá více na osobní projev, dobrý zdravotní stav a soutěž je brána jako vzájemné testování, nikoli soupeření. Ragby v České republice je tedy dle mého názoru momentálně kdesi na pomezí tohoto rozdělení. Hráči nemají profesionální smlouvy, prostředí je ale dosti soutěživé.

3.2.1 Psychologická typologie sportů

Slepička, Hošek a Hátlová (2009) třídí sporty podle času, prostředí, počtu lidí a organizační povahy, kupříkladu tedy na zimní a letní, sálové a outdoorové, individuální a týmové atd.. Autoři také zmiňují současnou popularitu adrenalinových sportů, u nichž se spojuje prožitek strachu a mobilizační účinky na lidský organismus, čímž se do sportů zavádí i psychologické hledisko.

Na našem území se psychologickou typologií sportů zabýval Kodým (1970) a jako první zpracoval rozdělení podle příbuznosti psychologických nároků, za kterého vzešly čtyři následující skupiny:

1) senzomotorické sporty

- vysoké nároky na koordinaci pohybů
- nutnost rychlého a přesného vnímání podmínek
  - a) sporty s nároky na jemnou koordinaci (střelecké sporty, míření na cíl)
  - b) esteticko-koordinační sporty – nároky na ladné provedení, posuzován umělecký dojem (krasobruslení, taneční sporty)

2) funkčně mobilizační sporty

- vysoké nároky na mobilizaci energetických funkcí
  - a) krátkodobá/jednorázová mobilizace (vrhy, hody, vzpěračské techniky)
  - b) dlouhodobá mobilizace – vytrvalostní sporty (silniční cyklistika, dlouhé běhy)

3) anticipační (heuristické) sporty

- předvídání nadcházejících dějů a jejich kreativní vyřešení
  - a) činnost jednotlivce – individuální rozhodovací proces při reakcích na soupeřovu činnost (bojová utkání, dvouhra v tenise)
  - b) skupinové činnosti – nutná týmová spolupráce v reakci na soupeřův podnět (kolektivní sporty)

4) technické (rizikové) sporty

- závislost na úrovni používaného technického zařízení
- často lze přenést mezi adrenalinové sporty
- motorismus, sjezdové sporty

Ragby, kterým se tato práce zabývá, se řadí mezi kolektivní sporty. Kolektivní neboli týmový sport předurčuje nutnost spolupráce a komunikace za účelem dosažení společného cíle. Z psychologického hlediska patří ragby do skupiny anticipačních sportů, konkrétně pak do skupiny anticipačních skupinových sportů, u nichž je nutná spolupráce v reakci na soupeřovu činnost.

Ve spojení s tímto sportem jsou často zmiňovány hodnoty, které ragby vyznává. Asociace World Rugby vymezila následujících pět hlavních hodnot: čestnost, nadšení, soudržnost (solidarita), disciplína a respekt. Tyto hodnoty se často prolínají i do osobních a pracovních životů nejen hráčů. Již od útlého věku jsou trénujícím a hrajícím dětem vštěpovány ragbyové hodnoty a dbá se, aby byly dodržovány. Tento návyk si pak přebírají i do svých životů a stává se z části i jejich životním stylem. Občas je tento sport označován jako sport gentlemanů, není tomu tak jen kvůli vzájemnému respektu hráčů, ale například i kvůli vzájemnému uznání mezi fanoušky. I ti dbají na to, aby byly neustále uznávány ragbyové hodnoty.

3.6 Skupina a týmové role

Skupina, která má nějakým způsobem spolupracovat a má společný cíl, se v mnoha publikacích označuje právě slovem tým. Výraz byl převzat ze sportovní terminologie a evokuje právě to, že celá skupina táhne za jeden provaz a mají stejný zájem. V ragby tomu není jinak než v ostatních sportech a i zde zastává každý hráč určitou roli. *„různí členové týmu mají různé role a všichni se podílejí na stejném výsledku. Brankář je stejně tak součástí týmu jako útočník, a přesto se jejich činnosti velmi liší. Oba hráči přispívají k tomu, aby tým uspěl, ale hrají přitom velmi odlišné role a každý nese odpovědnost za něco jiného.“* (HAYES, 2005, str. 39) Konkrétními hráčskými pozicemi, které částečně i předurčují týmové role, se práce zabývá v příští kapitole.

3.6.1 Koheze

Koheze neboli soudržnost, je v každém týmovém sportu velmi důležitá. Jeden slabý článek v týmu může znamenat zásadní problém pro všechny spoluhráče. Už jen kvůli tomu, že je ragby kontaktní sport, je čas od času potřeba, aby tým dokázal dát najevo, jak semknutý je a že jsou hráči ochotni se jeden za druhého postavit. *„Koheze čili soudržnost skupiny je neviditelné pouto, které k sobě váže členy skupiny či týmu, takže se vnímají tak, že ke skupině či týmu „náleží“ a liší se od „těch druhých“.“* (HAYES, 2005, str. 46) V rámci koheze je důležitou součástí celková komunikace skupiny, a to jak formální, tak neformální.

3.6.2 Týmové role

Týmovými rolami ve sportovních týmech se literatura příliš nezabývá a zkoumá hlavně role v pracovních skupinách. I tento pohled je ale schopný zachytit, alespoň částečně, realitu v prostředí sportu, i když jen amatérského. Velmi zajímavý pohled na problematiku přináší autor Hayes (2005), který se nechal částečně inspirovat od autorů Benneho a Sheatse (1948). Ti rozdělují skupinu do tří kategorií: role zaměřené na úkol, role zaměřené na budování a udržování skupiny a role zaměřené na sebe.

Role zaměřené na úkol

- iniciátor – přichází s novými nápady, které se vztahují k problému nebo jeho řešení
- hledač informací – klade důraz na fakta a další informace od ostatních
- hledač názorů – vyzývá k vyjádření postojů a pocitů kolem diskutovaných myšlenek
- zpracovatel – vyjasňuje a zpracovává názory předložené ostatními
- koordinátor – integruje informace přicházející ze skupiny
- kormidelník – směřuje diskusi a vrací ji k tématu, když se od něj skupina odchýlí
- hodnotící kritik – používá standardy k hodnocení výsledků skupiny
- hybatel – povzbuzuje skupinu, aby jednala
- procedurální technik – stará se o rutinní úkoly, jako je zajištění materiálu nebo zásob
- zapisovatel – vede záznam o aktivitách skupiny a zapisuje poznámky ze schůzí

Role zaměřené na budování a udržování skupiny

- povzbuzovatel – povzbuzuje ostatní, aby se zapojili
- mediátor – pokouší se řešit konflikty mezi členy skupiny
- hledač kompromisů – pokouší se nabídnou členů, kteří jsou v konfliktu, oboustranně přijatelné řešení
- strážný – reguluje tok komunikace tak, aby se všichni členové mohli vyjádřit
- normovač – určuje standardy a termíny skupinových aktivit
- pozorovatel – objektivně komentuje atmosféru interakcí ve skupině
- stoupenec – přijímá myšlenky ostatních a drží se skupinové většiny

Role zaměřené na sebe

- agresor – snaží se prosadit ve skupině tím, že napadá ostatní
- brzdič – snaží se brzdit veškeré aktivity skupiny a odmítá jít se skupinou
- hledač uznání – pokouší se vyzdvihovat vlastní úspěchy, aby získal pozornost skupiny
- zpovědník – využívá skupinu k tomu, aby se vypořádal s osobními problémy
- playboy – vtipkuje a odvádí pozornost od úkolu
- vládce – snaží se skupinu ovládnout
- hledač pomoci – snaží se vyvolat soucit tím, že vyjadřuje vlastní nejistotu či neschopnost
- obhájce vlastních zájmů – donekonečna prosazuje vlastní přání

Ačkoli popis výše zmíněných rolí se týká primárně pracovní skupiny, může poskytnout značný přínos i v rámci sportovního týmu, tedy i v případě praktické části této práce. Je nutno také brát v potaz, že jedinec může současně zastávat více rolí a role v čase případně i měnit.

Přímo týmovými rolemi v rámci sportovního týmu se zabývají autoři Slepíčka, Hošek a Hátlová (2006), jejichž rozdělení je následující:

Role bažanta

- mladší nebo nově příchozí členové
- přidělené povinnosti od starších a již lépe začleněných jednotlivců
- pouze dočasná role – proces generační obměny

Role obětního beránka

- spíše méně výkonní, sociálně izolovaní hráči
- bez pevné vazby na některou sociální pozici
- může postihnout kohokoli, záleží na určité situaci

Role zlého muže

- stabilní role vázaná na jedince
- ovlivněna fyzickou dispozicí a osobnostními faktory
- zastrahující faktor vůči soupeři, chování působí ven ze skupiny

Role černé ovce

- stabilní role
- vyvolávač konfliktů uvnitř skupiny – negativní faktor
- sociálně izolovaný jedinec

Jednou z výrazných postav v oblasti rozdělení týmových rolí je Belbin (2010), jehož test týmových rolí je v této problematice pravděpodobně nejrozšířenější a rozlišuje následující role:

Koordinátor

- vedoucí role
- vede ostatní k dosažení společného cíle
- motivující, důvěřivý

Formovač

- druhá vedoucí role po koordinátorovi
- autoritativní, striktní, soutěživý, hádavý
- stanovuje a vysvětluje cíle

Inovátor

- tvořivý, nápaditý, inovující
- spíše introvertní, citlivý na kritiku

Vyhledávač zdrojů

- extrovertní, populární
- skvělé komunikační schopnosti

Hodnotitel

- objektivní, přemýšlivý
- analyzuje možnosti a jejich výsledky

Realizátor

- disciplinovaný, pracovitý, spolehlivý

Týmový pracovník

- největší opora týmu
- přátelský, diplomatický, chápavý
- zabraňuje konfliktům, stmeluje tým

Dokončovatel

- soustředěný na cíl a detaily
- bojí se selhání

Belbinovo rozdělení je primárně užíváno v prostředí pracovních týmů, využitelnost ale má i v rámci sportovního družstva. I to má společný cíl, kterého se snaží společnými silami dosáhnout.

V české literatuře se tematikou zabývá Kolajová (2006), u níž lze nalézt podrobný popis jednotlivých rolí v týmu a zároveň i obohacení o další dvě role, a to specialistu a oponenta. Specialista je odborný a profesionální člověk, který ale často dbá jen na své pole působnosti. Oponent, jak už názvu plyne, se často staví do opozice, vyslovuje kritiku, čímž ale zajišťuje vysoce potřebnou zpětnou vazbu.

Ať už zastává jedinec jakoukoli roli v rámci týmu, k vzájemnému soužití nejlépe přispěje, když dojde ke smíření s danou rolí. O to méně častěji bude docházet k případným konfliktům a družstvo bude lépe fungovat. Jelikož tato práce pojednává výhradně o vztazích a rolích v rámci herního družstva, není potřeba příliš zmiňovat roli trenéra, která je jinak ale samozřejmě ve sportovním týmu velmi důležitá, neboť zajišťuje rozvoj jak jednotlivců, tak celého družstva. Výsledky výzkumu této práce tak poslouží trenérovi pro lepší koordinaci a vedení.

3.6 Ragby ve světě a v České republice

Protože už bylo několikrát zmíněno, že ragby není v České republice příliš populární sport, bylo by dobré částečně objasnit alespoň základy tohoto sportu, neboť už jen rozdělení hráčských pozic částečně předurčuje týmové role mezi hráči.

3.6.1 Historie ragby

Sport vznikl v polovině 19. století v Anglii ve městě Rugby. Za zakladatele se považuje William Webb Ellis, který při fotbalovém zápase vzal míč do ruky a začal s ním utíkat k soupeřově bráně. Postupně se sport začal rozšiřovat po celém světě. Distribuční páteří však byly hlavně země Commonwealthu, které dnes patří mezi naprostou světovou špičku.

Konkrétně se jedná např. o Austrálii, Nový Zéland a ostatní oceánské státy, jako je třeba Samoa. Neopomenutelné jsou samozřejmě i státy na britských ostrovech, kde samotný sport vznikl.

Hickey (2006) uvádí, že první pravidla ragby byla sepsána v roce 1846 žáky školy ve městě Rugby. V roce 1871 byl založen první ragbyový svaz – Rugby Football Union, který byl tvořen 21 kluby. V tomto roce byl se zároveň hrál první mezinárodní zápas, a to v Edinburghu mezi Skotskem a Anglií.

3.6.2 Pravidla ragby

Pravděpodobně největší zvláštností tohoto sportu je tvar míče. U naprosté většiny sportů jsme zvyklí na kulatý tvar, který nikterak moc nemění směr pohybu při úderu nebo při pohybu po hrací ploše. Išatý míč je mnohdy velmi nevyzpytatelný a často je velmi složité odhadnout jeho pohyb vzduchem i po zemi. Další odlišností od ostatních sportů je pravidlo, že přihrávka musí letět pouze směrem dozadu. Velikost obdélníkového hřiště není striktně určena, je pouze vymezeno rozmezí. Hřiště může být dlouhé 94 až 100 metrů, široké může být 68 až 70 metrů. K délce hřiště lze přičíst ještě délku brankoviště na obou stranách, to může mít až 22 metrů.

Dva týmy po patnácti hráčích se snaží dosáhnout vyššího skóre, aby zvítězili. Na to mají dobu osmdesáti minut, konkrétně dva poločasy po čtyřiceti minutách. Skórovat lze položením míče za brankovou čáru soupeře, čímž tým získává pět bodů. Po každém položení kope jeden ze skórujícího týmu ještě tzv. konverzi. Konverze po položení je kop ze země na branku ve tvaru H, která je umístěna uprostřed brankové čáry. Hráč kope z jím zvolené vzdálenosti, musí ale kopat z místa, které je na pomyslné kolmici od místa položení za brankovou čárou. Pokud míč přeletí vodorovnou část brány, připisuje si tým další dva body.

I další dva způsoby připsání bodů záleží na kopacích dovednostech, oběma lze připsat tři body. Prvním je kop ze hry, tzv. drop goal. Pro znalce fotbalu stačí vysvětlení, že se jedná o half volley. Pro neznalé této terminologie postačí vysvětlení, že před kopnutím se musí míč odrazit do země. Opět platí, že musí přeletět břevno brány. Druhým způsobem je tzv. trestný kop, který je nařízen rozhodčím po závažnějším provinění proti pravidlům ze strany soupeře. Hráč kope ze země z místa provinění na bránu, přičemž míč opět musí přeletět břevno brány.

Za zmínění stojí jistě i dvě naprosto atypická sestavení při hře. Jedním je autové vhazování, kdy proti sobě stojí řada vhazující strany a strana bránící, oba týmy po stejném počtu hráčů, kolmo na autovou čáru. Hráč útočícího týmu vhodí míč do vzduchu mezi ony dvě řady. Útočící strana má dopředu podle herního signálu domluveno, do jaké vzdálenosti bude vhazovat, zatímco strana bránící se snaží jejich záměr odhadnout a balón tak získat pro sebe. Ve chvíli, kdy míč opustí ruce vhazujícího, utvoří každá strana tzv. věž – dva hráči vyzdvihnou hráče mezi sebou, drží ho v oblasti stehů a jsou tak schopni dosáhnout o dost výš. Stejným uskupením se snaží vhazování uhrát na svou stranu i bránící tým.

Dalším tímto atypickým uskupením je mlýnové vhazování, které následuje po herní chybě, jako je třeba vypadnutí balónu, přihrávka dopředu atd.. Osm hráčů (rovníků) z každého týmu se do sebe tzv. zavážou a tlačí proti sobě. Na každé straně jsou tři řady hráčů, přičemž v první jsou tři, v druhé čtyři a v třetí jeden. Mezi první řady se po zemi z boku vhodí míč a obě strany se jej snaží získat zároveň tlakem kupředu a zároveň kopáním pod nohy hráčů za sebou, aby jej na konci mohli z uskupení sebrat a hrát s ním. Ačkoli se mnohým může zdát tento sport surový, pravidla jsou nastavena tak, aby bylo zdraví hráčů na prvním místě a docházelo k co nejmenšímu počtu nebezpečných kontaktů. Obránce tedy může skládat protivníka maximálně od ramen níž (kontakt v oblasti krku a hlavy patří mezi nejzávažnější), nesmí ho atakovat ve vzduchu, například při výskoku, a nesmí provést tzv. body check (v ragbyové terminologii shoulder charge), jak známe třeba z ledního hokeje. Do každé skládky tedy musí být zapojeny paže bránícího. Pokud se některý z bránících hráčů proviní proti některému z těchto zmíněných pravidel, rozhodčí se často uchýlí k udělení bu žluté karty – vyloučení na deset minut, anebo, pokud je provinění vysoce závažné, k udělení rovnou červené karty – vyloučení do konce zápasu. Pokud by byla hráči udělena druhá žlutá karta, automaticky dostává kartu červenou a je vyloučen do konce zápasu.

3.6.3 Ragby v České republice

Do Česka, nebo spíše Československa, se sport dostal na začátku 20. století. O sport se poměrně výrazně zajímal tehdejší autor Ondřej Sekora, který dokonce v roce 1926 sepsal první ucelenou knihu o ragby s názvem *Rugby*, jak se hraje a jeho pravidla. Pro lehký nádech historie stojí za zmínku právě Sekorův popis podstaty ragby: *Rugby Football se hraje na obdélníkovém hřišti, které se liší od fotbalového hlavně tím, že branky jsou posunuty značně do terénu pro hru a že se za nimi též odehrávají různé fáze hry. Také tyto branky značně od branek fotbalových jak svým vzhledem, tak svým účelem. Branka sestává ze dvou vztyčených ramen vzdálených od sebe 5 m, vysokých 8 m, i víc, jež však nejsou spojeny příčkou nahoře, nýbrž ve výši 3 m, takže vršek je otevřený. Goal se pak nestřílí do spodní části, nýbrž do horní. Hřiště má být travnaté, aby zmírnilo časté pády hráčů. Hra na hřišti, které není pokrytou travou, je velice nebezpečná.*“ (SEKORA, 1926, str. 3). Mnoho literatury o tomto sportu bohužel nepojednává, je ale možné dohledat například publikaci Rudolfa Bauše, který byl pověřen Československým ragbyovým svazem, aby do češtiny přeložil příručku vydanou francouzskou ragbyovou federací. Takto zní předmluva knihy: *„Československé ragby opět žije. Několika nadšeným vyznavačům této nádherné bojové hry se podařilo vytvořit z ničeho řadu ragbyových klubů, župy a svaz. Byla uspořádána a vydána pravidla ragby, byla vychována řada instruktorů a pracuje se nadšeně pro další zdárný vývoj našeho milovaného sportu. Ale při této práci postrádali jsme vždy řádné moderní příručky pro nácvik techniky i taktiky hry. Čerpali jsme hlavně ze zkušeností bývalých hráčů internacionálů, ale bylo nám jasné, že pro rozšíření a popularisaci ragby v celém Československu to rozhodně nestačí.*“ (BAUŠ, 1947, str. 1)

V České republice je momentálně 37 zaregistrovaných klubů, přičemž osm z nich hraje nejvyšší soutěž, která se nazývá 1. Liga Ragby V. Konkrétně se jedná o tyto kluby: RC Sparta Praha, RC Tatra Smíchov, RC Mountfield Říčany, RC Praga Praha, JIMI RC Vyškov, RC Dragon Brno, RC Slavia Praha a RC Přelouč.

3.6.4 Popularita ragby

Každé čtyři roky se koná mistrovství světa, naposledy tomu tak bylo v roce 2019 v Japonsku. Každé mistrovství je pro sport přímo svátkem a oslavou toho nejlepšího ragby na světě, a právě díky tomu je zařazováno do těch nejsledovanějších sportovních událostí na planetě.

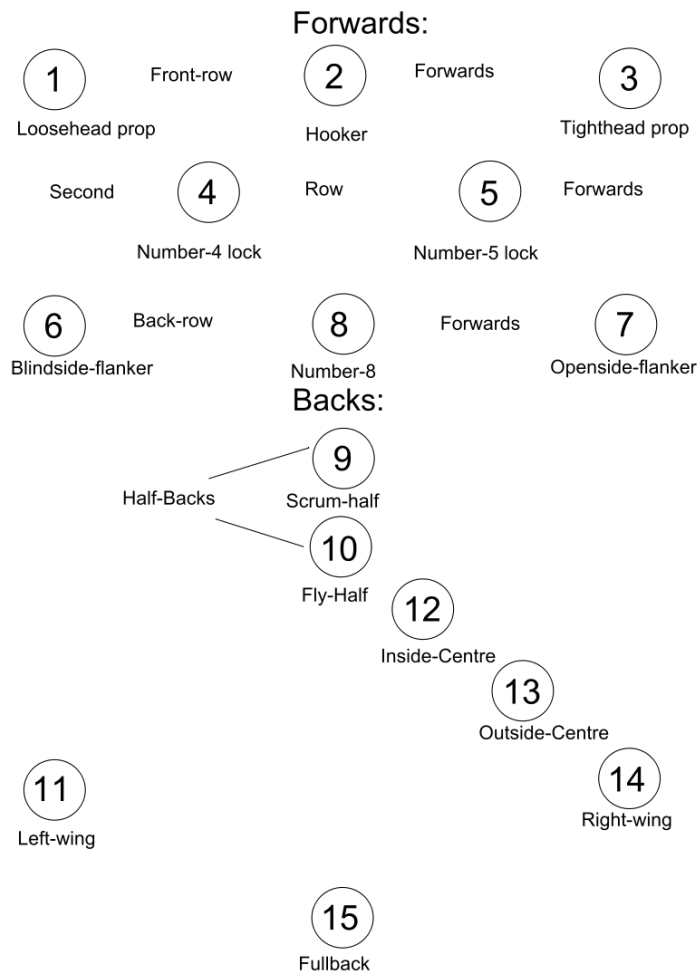
Čeští fanoušci mají díky České televizi možnost sledovat většinu zápasů z mistrovství v přímém přenosu i s komentářem například Jiřího tuksy, což je dlouholetý člen právě RC Mountfield Říčany. Další česká televizní stanice Nova Sport také nabízí přímé přenosy ragbyových utkání. Konkrétně se jedná o zápasy Six Nations, což je každoroční turnaj nejlepších evropských zemí, a také zápasy nejvyšší ligové soutěže z britských ostrovů. Co se týče českého ragby, dostává se mu pozornosti v médiích spíše výjimečně, a to třeba když hraje reprezentace důležitý domácí zápas. Stálíci na obrazovkách České televize je např. každoroční zápas české reprezentace proti týmu New Zealand Ambassadors, tedy poloprofesionálního výběru země, která patří mezi naprostou světovou špičku. Opravdu pouze výjimečně se do vysílání dostane zmínka o zápasech z nejvyšší ligy.

3.6.5 Posty a jejich vztah k rolím

Jedna z dalších odlišností ragby od ostatních sportů je rozdělení družstva. Zatímco v mnoha ostatních týmových sportech se dělí tým na obranu a útok. V ragby zkrátka brání a útočí všichni, záleží pouze na tom, jestli je tým v držení míče nebo ne. Naopak zde existuje naprosto unikátní terminologie v rozdělení a názvech.

Celý tým skládá ze dvou skupin hráčů. První skupina se nazývá roj, je jí hráči tedy rojníci (v angličtině forwards). Jedná se o největší hráče na hřišti, kteří jsou skvěle fyzicky vybaveni a jsou zaměřeni hlavně těžkou a tvrdou prací v rámci hry. Druhá skupina se nazývá útok, hráčům této skupiny se tedy říká útočníci (v angličtině backs). Toto jsou více technicky vybavení hráči, kteří jsou spíše rychlí, zdatnější s balónem, a to ve hře rukama, tak i nohama. Jak už ale bylo zmíněno výše, když je tým u míče, útočí všichni, nikoli pouze útočníci.

Rugby union team formation

Zdroj: Rugby Union Positions, 2007

Schéma představuje rozdělení roje a útoku a jednotlivých hráčských postů. Zde je vidět další rozdíl oproti mnoha ostatním sportům, tedy to, že čísla na dresech souvisí s hráčským postem. Čísla 1 až 8 patří hráčům roje, čísla 9 až 15 patří hráčům útoku. Zde je překlad pozic a jejich počínání na hřišti:

1,3 – pilíř

- nejsilovější hráč na hřišti, první řada v mlýnu

2 – mlynář

- velmi silový a zároveň technický typ, vhazuje míč při autovém vhazování

4,5 – druhá řada

- velice vysoký hráč, bojuje o balón ve výskoku při autovém vhazování

6,7 – rváček

- často přezdíván jako honící pes, velice silový a tvrdý hráč, na kterém často stojí obrana

8 – vazač

- směs toho nejlepšího z rojníků – silný, rychlý i technický často ve spolupráci s mlýnovou spojkou řídí celý roj, není-li určeno jinak

9 – mlýnová spojka

- pravděpodobně nejdůležitější a nejchráněnější hráč celého týmu rozehrává všechny míče, zakládá každý útok nejčastěji drobný a velmi mrštný

10 – útoková spojka

- velitel celého útoku, zdatný kopáč, mozek týmu

11,14 – křídlo

- nejrychlejší a nejmrštnější hráč, nejčastěji koncový, velmi individuální

12, 13 – tříčtvrťka

- tvrdý v kontaktu, zároveň velmi dobře technicky i fyzicky vybavený hráč

15 – zadák

- poslední jistota, zdatný kopáč, velmi dobrý individuálně i týmově

Za zmínku ze skupiny rojníků stojí nejprve mlynář, tedy číslo 2. Jedná se o velmi důležitého hráče pro tým, neboť má na starost vhazování při autovém vhazování a zároveň se jako první dostává do kontaktu s míčem při mlýnovém vhazování. Jde o velmi důležitou roli při standardních situacích, a proto se často jedná o hodně považovaného hráče.

Dále je nutno zmínit rváčka. Jde o vysoce všestranného hráče, který je ale ze všeho nejplatnější v obraně. Zde se mu jen málokdo vyrovná, neboť v nikom jiném nemá tým v obraně takovou oporu jako právě v něm. Jeho velká bojovnost také hraje roli při soubojích o balón.

Další pozice, která je často vůbec tou nejdůležitější na hřišti, je pozice mlýnové spojky. Tento hráč často řídí tempo hry celého týmu, je u vzniku každé herní akce, a nejen proto bývá obvykle i terčem soupeře. Z těchto důvodů je právě tento hráč nejvíce chráněn celým týmem, bez něj by si totiž družstvo nic nepočalo. Jeho role v týmu je naprosto neopomenutelná.

Druhým hráčem z útoku, který má výraznou roli, je útoková spojka. Na starost má celý útok, vymýšlí herní akce, přesouvá hráče po hřišti, kope poziční kopy. Díky svému kopáčskému umění je také velmi platným hráčem u všech bodových situací. Bez kvalitní útokové spojky by to žádnému útoku příliš neklapalo.

Stejně jako je tomu u jiných sportů, i v ragby je v rámci družstva zvolen jeden kapitán. Ten má výhradní postavení v komunikaci s rozhodčím. Rozhodčí zásadně jedná jediné s kapitánem, nebo hráčem, kterého si přímo zavolá. Pokud by někdo z hráčů vystupoval proti výrokům rozhodčího, bude nejprve napomenut a později může nastat i k udělení žluté, či dokonce červené karty.

3.7 RC Mountfield Říčany

O sportu jako takovém se v českém jazyce jen těžko získává mnoho informací. O to těžší je získat informace historii konkrétního klubu, v tomto případě RC Mountfield Říčany. Informace jsou tedy čerpány výhradně z informací od Tomáše Kohouta, vnuka zakladatele klubu a současného sportovního ředitele. Ačkoli se o sepsání kroniky pár jednotlivců již pokoušelo, nikdy bohužel nebyla dokončena.

Historie říčanského ragby se datuje od roku 1944, kdy byl klub založen Josefem Kohoutem. Dokonce se jedná o pátý nejstarší klub v České republice, nejstarším klubem je RC Slavia Praha, jenž vznikl v roce 1927, o rok mladší je pak RC Sparta Praha.

Josef Kohout začal hrát ragby v roce 1930 za tým RC Sparta Praha, kde působil až do roku 1935. Poté se skoro na devět let přestalo v Československu hrát. Po téměř devítileté pauze se opět sešli nadšenci roku 1943 na pražském Strahově a pomalu se vše začalo vracet do původního stavu. Mezi tyto nadšence patřil i právě Josef Kohout. Ten v tu dobu již žil v Říčanech a zde byl rovněž členem dělnické tělocvičné jednoty. Jednoho dne tedy uspořádal nábor hráčů, zorganizoval první tréninky, zařídil prostor na hřišti DTJ a na podzim roku 1943 se začalo trénovat. V příštím roce již vznikl oficiální klub a 20. června 1944 odehrál svůj první zápas na strahovském stadionu proti bývalým reprezentantům Československa. Roku 1948 se znovu začaly hrát ligové soutěže a říčanský tým tehdy začal v nižší soutěži – v krajském přeboru. Už v roce 1952 se ale dostavily komplikace jako nedostatek hráčů a kvalifikovaných funkcionářů, financí a DTJ Říčany se rozpadla.

V roce 1956 se opět s velkým přičiněním Josefa Kohouta podařilo obnovit ragbyový klub. Tentokrát se však nejednalo o družstvo mužů, nýbrž o mládežnické družstvo ve věku okolo dvanácti let, které si vzal Josef Kohout na starost. V Československu však doposud neexistovala žákovská soutěž, pouze dorostenecká nad 15 let a soutěž mužů. Na to konto se podařilo roku 1958 založit soutěž pro kategorii žáků do 15 let. Říčanské družstvo začalo pod vedením svého zkušeného trenéra získávat jeden úspěch za druhým a i vlivem těchto úspěchů se podařilo roku 1963 znovu obnovit tým mužů. Roku 1967 se mužstvo Říčan po dvou neúspěšných pokusech stalo součástí nejvyšší ligy, kde od stejného roku působilo pod novým názvem TJ Sokol DISK Říčany.

V první polovině 70. let se týmu mužů dařilo, ani jednou se však nepodařilo dosáhnout na zlaté medaile a největšími úspěchy tedy byla druhá příčka z let 1970 a 1974. Následující roky pak zažíval tým mužů velký útlum ve výkonnosti a zaznamenal dokonce dva sestupy do nižší ligy. Po prvním sestupu v roce 1979 se hned následující sezónu dokázalo družstvo vrátit zpět do nejvyšší soutěže, avšak po druhém sestupu v roce 1983 už trval návrat celé čtyři roky. Navzdory neúspěchům v seniorské lize se však dařilo v prostředí mládeže. Hráči, kteří byli vychováni Josefem Kohoutem, se po ukončení nebo už v průběhu své hráčské kariéry začali zapojovat do trénování mládeže, a začal tak vznikat potřebný základ pro vychovávání nových nadějných generací. Ragby se rovněž předávalo v rodinách z generace na generaci a za zmínku stojí hlavně dva hráči. Prvním je David Frydrych, kterého k ragby přivedl Antonín Frydrych, tehdejší člen A týmu. David Frydrych dovedl tým k prvnímu mistrovskému titulu v roce 1996 a již od roku 2002, po smrti Josefa Kohouta, zastává pozici prezidenta klubu. Druhým hráčem je Tomáš Kohout, který byl velmi platným hráčem v 90. letech. Po ukončení své kariéry se začal věnovat mládežnickému ragby a má pravděpodobně největší zásluhu na současné hráčské základně klubu. Rovněž již dlouhá léta působí jako funkcionář, momentálně jako sportovní ředitel.

Po revoluci změnil klub název na RC Říčany a začala jeho nejúspěšnější éra. Jak již bylo zmíněno, v roce 1996 se podařilo získat první mistrovský titul a do současné doby ještě dalších šest. Za nejlepší období se považují sezony 2004 až 2006, kdy A-tým dokonce získal tzv. hattrick, tedy tři tituly po sobě. Další dva tituly, rovněž v po sobě jdoucích sezonách, zaznamenal klub v letech 2011 a 2012. Momentálně je posledním největším úspěchem bronz z poslední sezony 2019, přičemž další úspěchy jsou očekávány, protože mužstvo prošlo generační obměnou a má velmi vysoký potenciál.

3.8 Sociometrie

Sociometrie slouží jako nástroj sociologické a sociálně psychologické analýzy. Její vývoj začal v první polovině 20. století, a jedná se tak o poměrně mladý obor. Lze ji definovat mnoha způsoby, o nichž informuje Geist (1993), když zmiňuje pokus R. Bjerstedta, který z různých publikací vybral 13 definic, rozeslal je téměř třem stovkám autorů a nechal je rozhodnout o té nejvhodnější. Stejný autor jako výsledek uvádí následující: „Bjerstedt sám dospěl k vymezení, podle něhož je sociometrie „měřením vzájemných vztahů všeho druhu, jak lidských, tak živočišných“, tj. „měřením mezilidských a meziživočišných vztahů všeho druhu“, resp. „kvantitativním zkoumáním mezilidských vztahů z aspektu dávání přednosti, lhostejnosti nebo zamítání v situaci volby.“ (GEIST, 1993, str. 437)

Další český autor Petrušek (1969, str. 91) vycházel z práce Bjerstedta a zformuloval tři následující definice:

1. „Sociometrie je specifický způsob interpretace vztahu mikro- a makrostruktury, založený na souboru empirických dat získaných aplikací specifikovaných výzkumných technik.“
2. „Specifický způsob výkladu mikrostrukturálního rozměru sociální skutečnosti, založený na empirických datech, získaných aplikací sociometrických postupů.“
3. „Specifický způsob studia malých sociálních skupin, zdůrazňující kvantitativní postupy.“

V tomto smyslu je v práci skutečně zkoumána malá sociální skupina, přičemž k výzkumu jsou použity kvantitativní postupy. Defince, jež je výše zmíněna, je velmi široce pojatá. V této práci se pod pojmem sociometrie myslí zejména techniky diagnostiky vztahů a dílčích rolí v rámci sportovního družstva.

V rámci sociometrie lze využít mnoho technik, které zjišťují např. vzájemnou přitažlivost či odpudivost jednotlivých členů skupiny (Moreno, 1950b). Petrusek (1969) pojednává o deseti technikách, z nichž v dnešní době převládá sociometrický test:

1. Test seznámení
2. Sociometrický test
3. Test vzájemného působení
4. Test rolí
5. Test spontánnosti
6. Psychodrama
7. Sociodrama
8. živé noviny
9. Terapeutický film
10. Obecné studium jednání in situ

Získaná data lze zpracovat několika různými způsoby, přičemž nejpoužívanější jsou tyto čtyři:

- a) Sociometrická matice
- b) Graficky (sociogram)
- c) kvantitativně (sociometrické indexy)
- d) statisticky

Všechny výše zmíněné způsoby zpracování mají své klady i zápory a je důležité mezi nimi vhodně vybírat s ohledem na konkrétní typ práce. V této práci je pro interpretaci výsledků využito převážně grafické znázornění pomocí sloupcových a koláčových grafů. Otázky, v nichž jsou k dispozici Likertovy škály, jsou zpracovány rovněž statisticky.

4 Metodika práce

Cílem práce je zmapovat aktuální stav vzájemných vztahů a týmových rolí v A-týmu RC Mountfield Říčany, dílčím úkolem bylo zároveň i stručně shrnout historii klubu a nastítnit základy tohoto sportu. Pro tyto účely byly realizovány dva polostrukturované rozhovory, dotazníkové šetření a skupinové zjišťovací techniky.

4.1 Polostrukturovaný rozhovor

Za účelem dosažení hlavního cíle práce a zároveň i dílčího úkolu byly vedeny dva polostrukturované rozhovory – jeden s hlavním trenérem a druhý se sportovním ředitelem klubu. Oba proběhly po tréninku v dubnu 2020 za pomoci předem připravených otázek. Odpovědi byly zanášeny do textového dokumentu, z něhož se následně vycházelo při tvorbě dotazníkových otázek a při vytváření stručného výtahu historie klubu.

Údaje získané z rozhovoru s hlavním trenérem byly následně konfrontovány s daty získanými z hráčských dotazníků.

Cílem rozhovoru s hlavním trenérem bylo získat názor na aktuální dění v družstvu pro porovnání se získanými výsledky od hráčů. Byl zaměřen jak na komunikaci, vůdcovství a kapitánství, tak i na herní nedostatky.

4.2 Dotazník

Dotazník vyháží převážně z bakalářské práce Terezy Kadavé na téma Sociální vztahy a postoje v ženském ragbyovém týmu RC Tatra Smíchov. Doplněn byl o další otázky, které byly odsouhlaseny hlavním trenérem v rámci polostrukturovaného rozhovoru

4.2.1 Popis výzkumného souboru

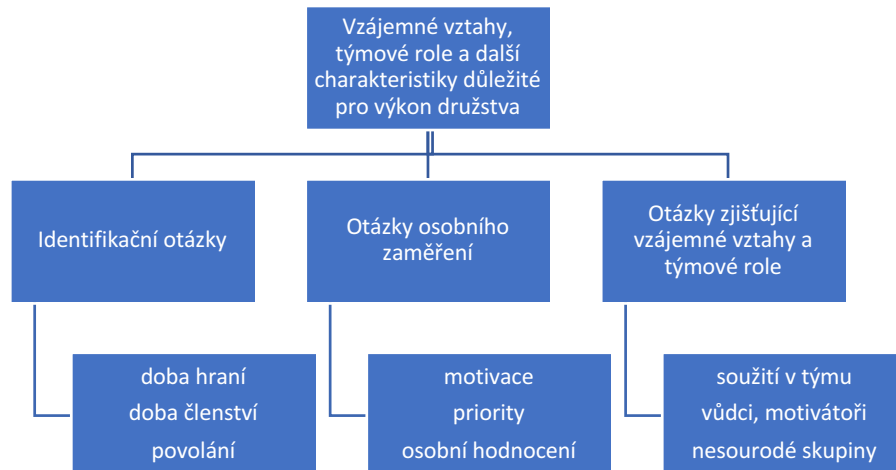
Výzkumným souborem jsou aktivní hráči A týmu RC Mountfield Říčany. Družstvo se skládá z 25 hráčů, kteří se aktivně zúčastní tréninků a nejsou dlouhodobě zraněni.

4.2.2 Operacionalizace dotazníku

Níže v grafice je zobrazena operacionalizace dotazníku, která znázorňuje schéma tří hlavních oblastí, které dotazník obsahuje. Každá oblast je stručně popsána.

Schéma 1: Operacionalizace dotazníku

Zdroj: vlastní zpracování

4.2.3 Pilotáž

Ještě před samotnou pilotáží se dvěma respondenty byl dotazník konzultován s hlavním trenérem a vedoucím práce, jejichž poznámky vedly k první úpravě. Po vytvoření první verze dotazníku následovalo sezení se dvěma hráči. Ti vyřkli své připomínky k jednotlivým otázkám a pomohli tak utvořit výslednou podobu dotazníku, jenž byl později rozdán i ostatním členům družstva.

4.2.4 Sběr dat

Dotazník hráči obdrželi ve vytištěné podobě v květnu 2020, tedy v době, kdy docházelo k částečnému uvolňování vládních opatření plynoucích z šíření koronaviru. Díky tomu byla zrušena jarní část sezony a mužstvo spolu téměř dva měsíce nepřišlo do kontaktu. Dotazník byl anonymní a jeho návratnost byla 96 %, jelikož jeden z hráčů odmítl dotazník i přes nabádání trenéra vyplnit. Aby byli hráči namotivováni k jeho vyplnění, přidal svůj komentář rovněž hlavní trenér, který zdůraznil jeho přínos v rámci celého mužstva. Vyplněné dotazníky byly zkompletovány v polovině června 2020.

4.2.5 Analýza dat

Po obdržení všech rozdaných dotazníků byla data přenesena do elektronické podoby, čímž bylo možné je převést do přehledných grafů pro znázornění výsledků sledované problematiky a zpracovat je rovněž statisticky.

Do dotazníku pro hráče bylo zahrnuto 34 otázek, které byly v rámci operacionalizace rozděleny do třech okruhů.

Úvodní otázky jsou čistě identifikační, zahrnují tedy obecné údaje o respondentech. Těmito otázkami je například zjišťována doba, po kterou se hráči ragby věnují, nebo co je jejich hlavní náplní dne. Konkrétně se jedná o otázky č.: 1, 2, 3, 4, 5.

Druhá skupina otázek jsou otázky osobního zaměření, jimiž jsou zjišťovány oblasti motivace, cílů, ale třeba i zhodnocení vlastního přínosu a výkonnosti. V rámci vlastního hodnocení je využita Likertova škála. Otázky jsou konstruovány jak uzavřeně, kdy mají respondenti několik možností na výběr, tak i otevřeně, kdy je požadován jejich komentář k dané tematice. Tato část zahrnuje otázky č.: 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 15, 16, 17, 18, 22, 26. Otázky č. 6, 7, 8 a 13 jsou uzavřené, v otázkách 9, 10, 11 a 26 je využita Likertova škála a zbytek otázek je otevřených.

Ve třetí skupině otázek je dbáno na zjištění vzájemných vztahů a týmových rolí v rámci družstva. Respondenti jsou dotazováni jak ohledně pohledu na vlastní roli v družstvu, tak na určení ostatních, kteří podle nich zastávají podstatné role. Jsou zjišťovány pozitivní role týmových hráčů, lídrů, motivátorů, důvěrníků. I v této pasáži je využita Likertova škála, a to konkrétně v otázce č. 24, která zjišťuje názor na týmový projev mužstva při hře. Celá třetí část obsahuje otázky č.: 14, 18, 19, 20, 21, 23, 24, 25, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34. Jelikož právě zjištění vzájemných vztahů a týmových rolí je primární úkol této práce, je tato část nejobsáhlejší.

5 Výsledky

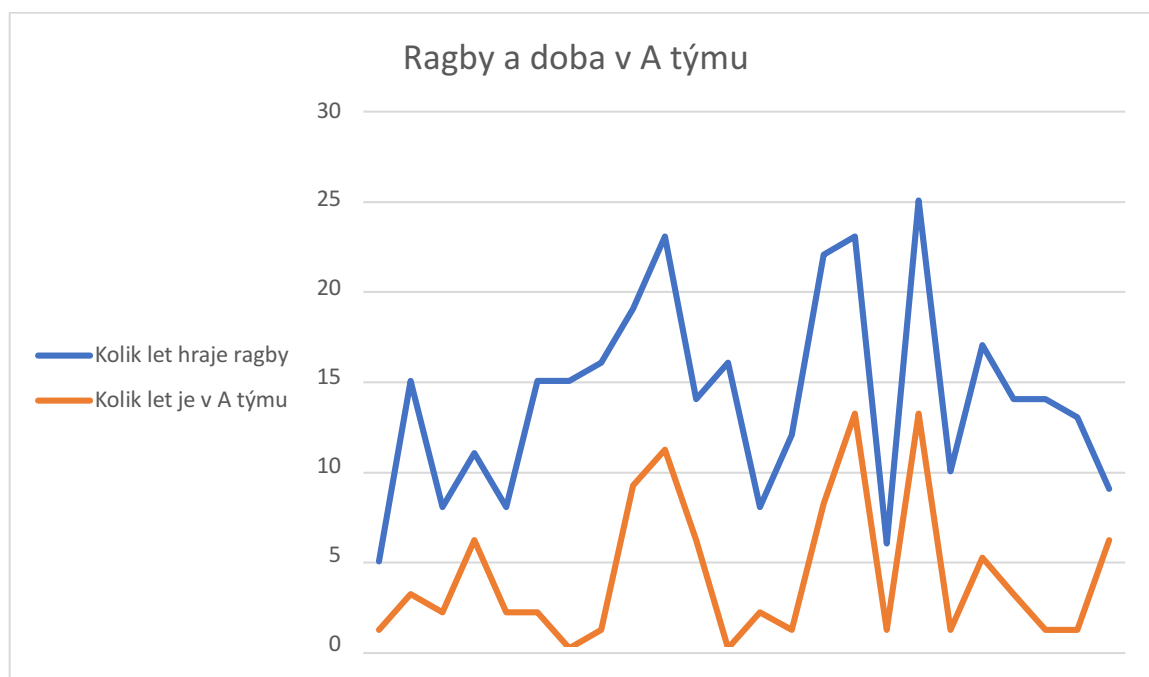
V této části jsou přehledně zpracována data, která byla získána z rozdaných dotazníků. Pro přehlednost a názornost bylo v potřebných případech užito znázornění jak v koláčových, tak sloupcových grafech. Ke každému grafu je rovněž připojen popis a komentář.

Výzkumu se zúčastnili všichni aktivní, tedy trénující, hráči, pouze jeden odmítl výzkum podstoupit. Jelikož tým je složen nejen z českých, ale i dvou zahraničních hráčů, bylo nutné otázky přeložit i do anglického jazyka.

5.1 Vyhodnocení dotazníků

Jak již bylo zmíněno v operacionalizaci, dotazník se složen ze tří hlavních částí – identifikační otázky, otázky osobního zaměření a otázky zjišťující vzájemné vztahy a týmové role hráčů.

Graf 1: Ragby a doba v A týmu

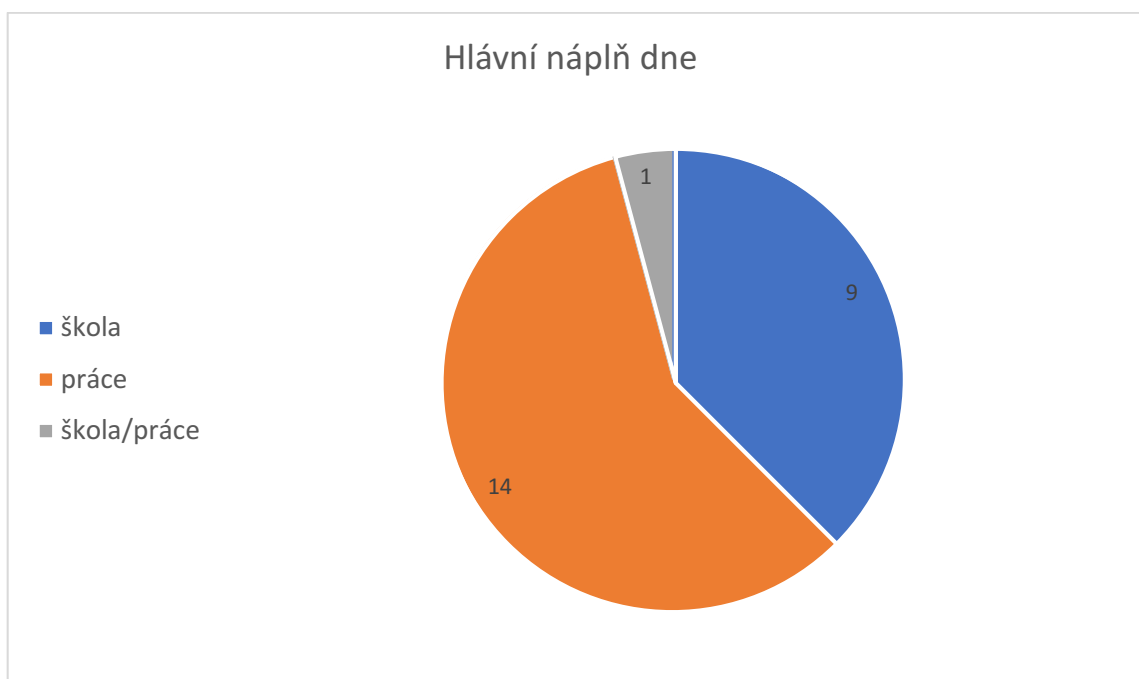
Zdroj: vlastní zpracování

V grafu jsou znázorněny odpovědi ze dvou identifikačních otázek týkajících se doby, po kterou jednotlivci hrají ragby, a doby, po kterou jsou členy A týmu. Je možné vidět, že tým je složen jak z velice zkušených hráčů, kteří hrají v seniorském mužstvu již déle než deset let, tak i z jedinců, kteří si odbývají první sezonu.

Také je možné zaznamenat znatelný rozdíl v době, po kterou někteří hráči ragby hrají. Zatímco se v družstvu najdou tací, kteří se tomuto sportu věnují již přes dvacet let, někteří ještě ani nedosáhli deseti let.

Průměrná doba, po kterou se respondenti věnují ragby, je čtrnáct let, průměrná doba, po kterou jsou členy A týmu, jsou čtyři roky. Z naprosté většiny se jedná o odchovance RC Mountfield Říčany, výjimku tvoří pouze čtyři hráči.

Graf 2: Hlavní náplň dne

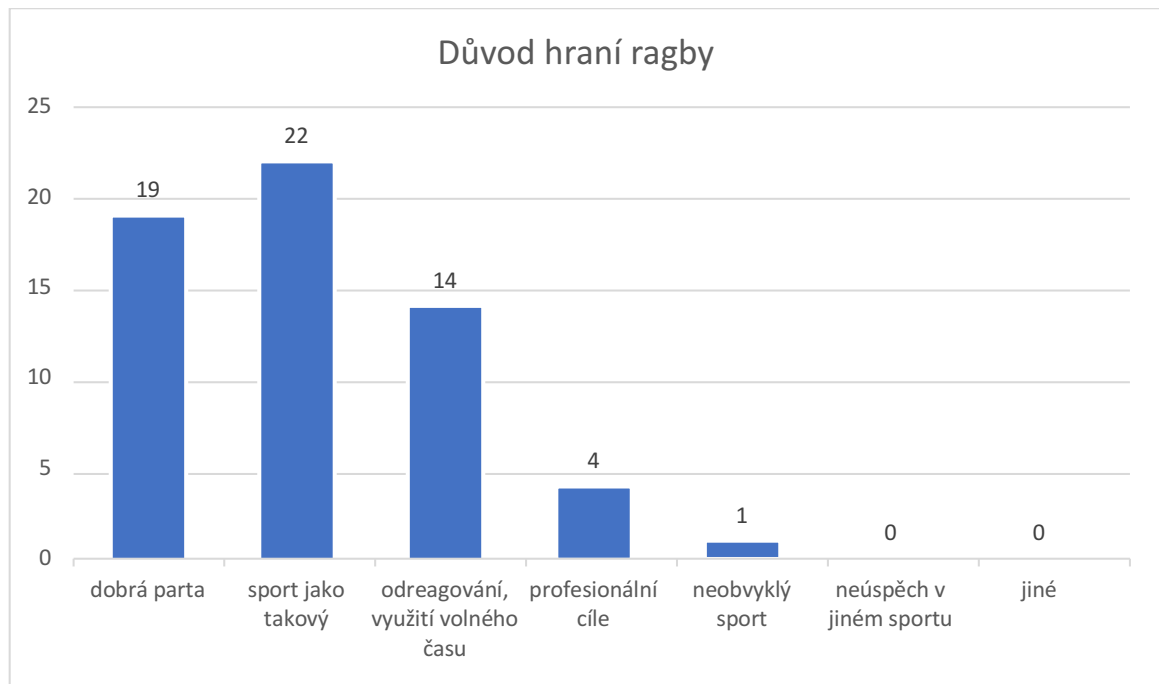

Zdroj: vlastní zpracování

Jelikož ragby stále není v České republice příliš rozšířeným sportem, patří pouze do volnočasové části dne. Převážná většina uvedla jako svou hlavní náplň dne práci, stále ale mezi hráči lze nalézt deset studentů. V jednom z dotazníků byl navíc uveden komentář, že nelze rozlišit hlavní náplň dne mezi prací a studiem.

Poslední sledovanou oblastí v rámci identifikačních otázek bylo rozdělení družstva na členy roje a útoku. Momentálně se tedy tým skládá ze čtrnácti hráčů roje a deseti hráčů útoku.

Graf 3: Důvod hraní ragby

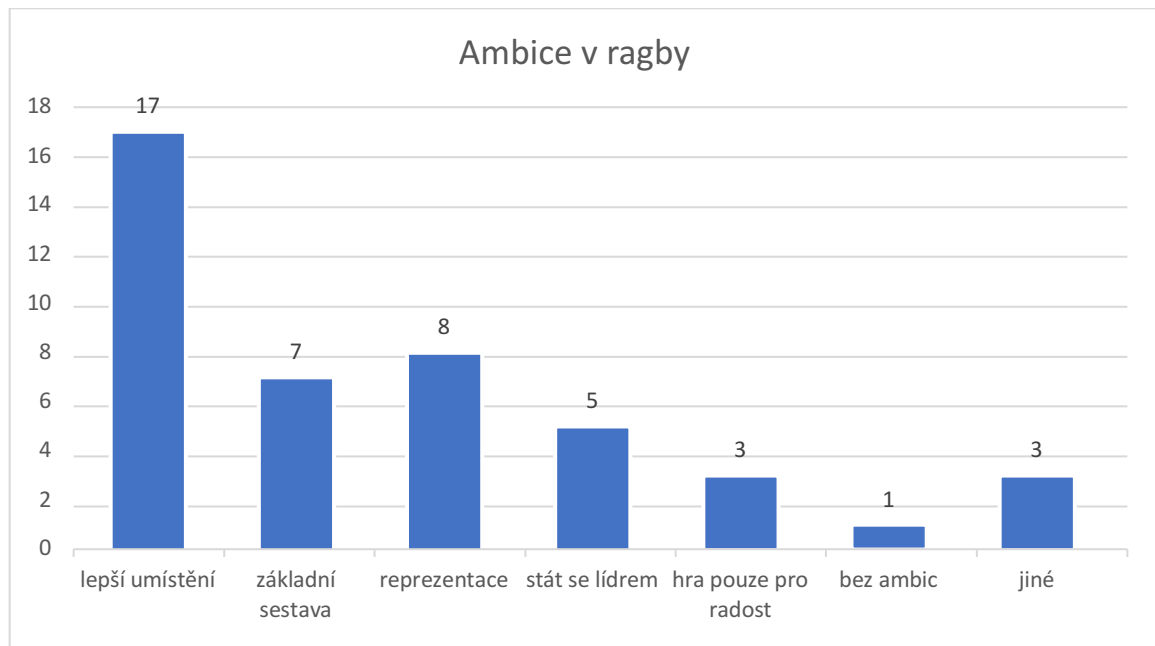

Zdroj: vlastní zpracování

Dotazování na osobní zaměření respondentů bylo započato oblastí motivace, konkrétně zjišťováním důvodu, proč se ragby věnují. V této otázce bylo možné zvolit více možností. Téměř každý hráč zvolil možnost b – kvůli sportu jako takovému, přičemž hned druhou nejčastější volbou byla možnost a – kvůli dobré partě. Hlavně druhá nejčastější odpověď je již předzvěstí toho, že v týmu panuje dobrá nálada a jedná se o dobrý kolektiv. Třetí nejčastějším důvodem, proč se hráči tomuto sportu věnují, je odreagování nebo využití volného času.

Celkem čtyři hráči mají navíc profesionální cíle a chtěli by se tímto sportem živit, tedy vycestovat do zahraničí a uzavřít hráčskou smlouvu. Pro zajímavost, jednomu z těchto hráčů se povedlo v polovině června tento cíl splnit a uzavřel profesionální hráčskou smlouvu v jednom z francouzských klubů.

Graf 4: Ambice v ragby

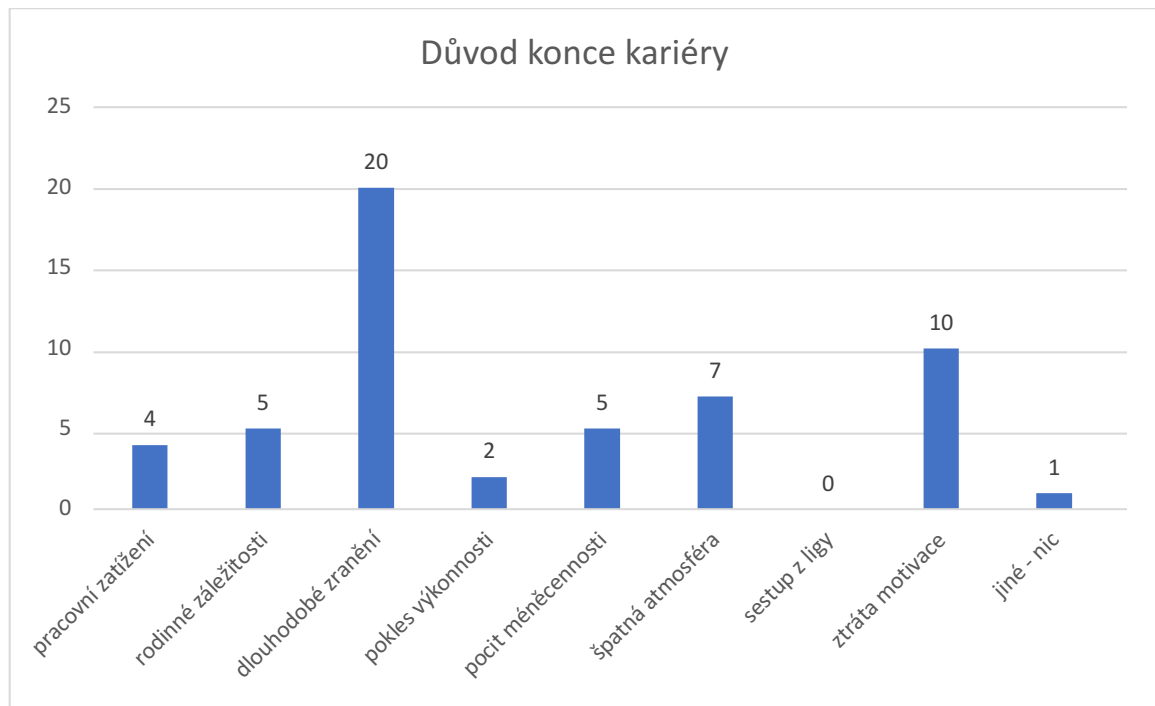
Zdroj: vlastní zpracování

Otázka č. 7 byla do dotazníku zahrnuta, aby zjistila, čeho chtějí hráči v ragby dosáhnout. Jak je opět z grafu patrné, ze všeho nejvíce by se většina respondentů ráda umístila lépe v soutěži. V minulé sezoně se po dlouhé době podařilo říčanskému A týmu uhrát medailovou pozici, konkrétně bronzovou, je ale evidentní, že mužstvo má ještě vyšší ambice. Druhou nejčastější odpovědí byl zisk místa v českém reprezentačním výběru. Zde je nutno podotknout, že zkušenost z reprezentace v seniorské kategorii má dokonce osm aktivních hráčů.

Pro účely této práce je pozitivním úkazem, že pět dotazovaných by chtělo zastávat roli lídra týmu. Ve srovnání s otázkou č. 18, která zjišťuje zhodnocení vlastní role v týmu a bude rozebírána později, se však pouze jeden hráč pasuje do role vůdce týmu. Je tedy evidentní, že o pozici lídra je relativně zájem.

Jeden z respondentů pak uvedl, že jeho cílem je předání zkušeností mladým hráčům a být jim oporou. V otázce zjišťování vzájemných vztahů se jedná opět o velmi pozitivní úkaz.

Graf 5: Důvod konce kariéry

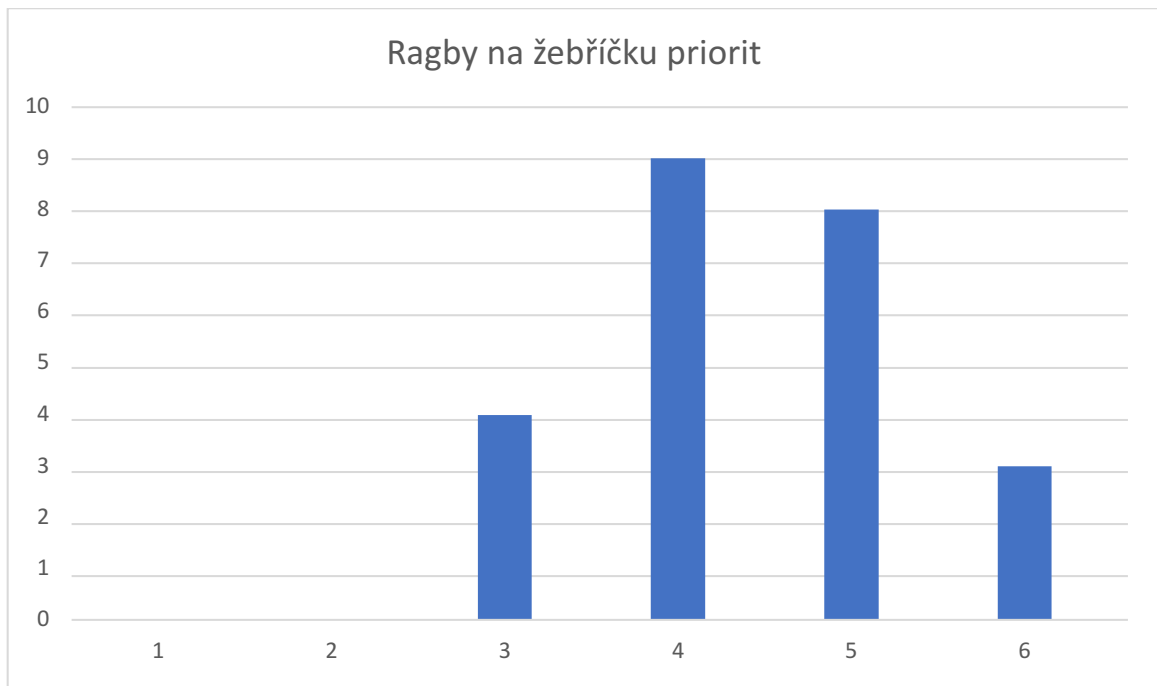
Zdroj: vlastní zpracování

Otázka č. 8 se týkala názoru na to, co by mohlo ukončit hráčskou kariéru. Jasně se ukázalo, že největší obavy jsou z dlouhodobého zranění. Jelikož se jedná o kontaktní sport, ve kterém dochází často k tvrdým střetům, není zvolení této možnosti žádným překvapením. Hráči se obávají také ztráty motivace a chuti ve sportu pokračovat, což je pravděpodobně ovlivněno tím, že hráči této zálibě obětují značnou část svého volného času.

Důležitým poznatkem, co se téma práce týče, je fakt, že pětina mužstva jako možné důvody ukončení své kariéry zvolila pocit méněcennosti a špatnou atmosféru v týmu. Z těchto odpovědí tedy vyplývá, že hráčům záleží na tom, aby byli bráni jako součást družstva, ve kterém panuje pozitivní nálada. Toto zjištění opět rezonuje s poznatkem v grafu č. 4, kde jako jeden z hlavních důvodů, proč respondenti hrají ragby, byla dobrá parta lidí.

Jak plyne z následujícího grafu, který znázorňuje hráči přidělenou prioritu, ragby se pohybuje převážně v horní polovině hráčských priorit a neradi by tedy svou kariéru předčasně ukončili, ať už by byl důvod jakýkoli.

Graf 6: Ragby na žebříčku priorit

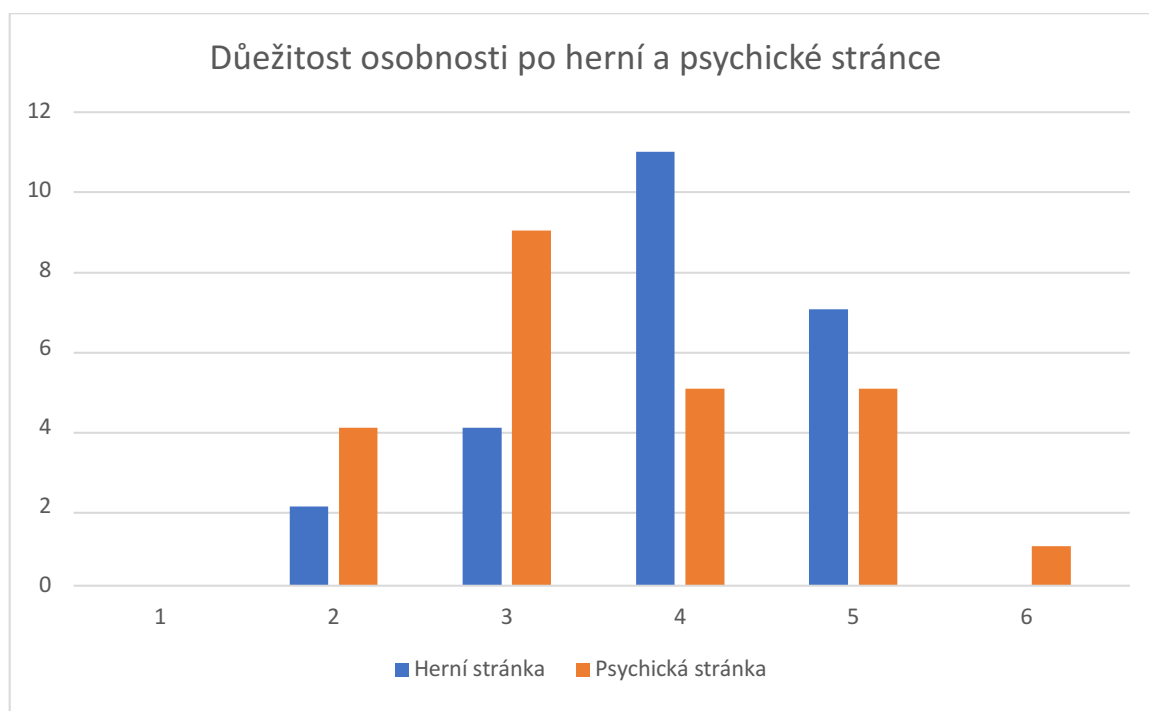

Zdroj: vlastní zpracování

Otázka č. 9 měla za úkol zjistit, jakou prioritu hráči ragby dávají. Ačkoli, jak již bylo mnohokrát zmíněno, je ragby v České republice stále čistě amatérským sportem, ze získaných dat je zřejmé, že se i přesto vyskytuje v horní polovině priorit jednotlivců. Čtyřmi z dotazovaných sice byla zvolena hodnota 3, žádný však už nevedl hodnotu nižší. Naopak tři jedinci zařadili ragby na nejvyšší stupeň priority, ve všech třech případech se jedná o hráče s profesionálními ambicemi. Nejčastěji zvolenou hodnotou byla hodnota 4 hned následovaná hodnotou 5. Průměr všech odpovědí vyšel 4,42.

Graf 7: Důležitost osobnosti po herní a psychické stránce

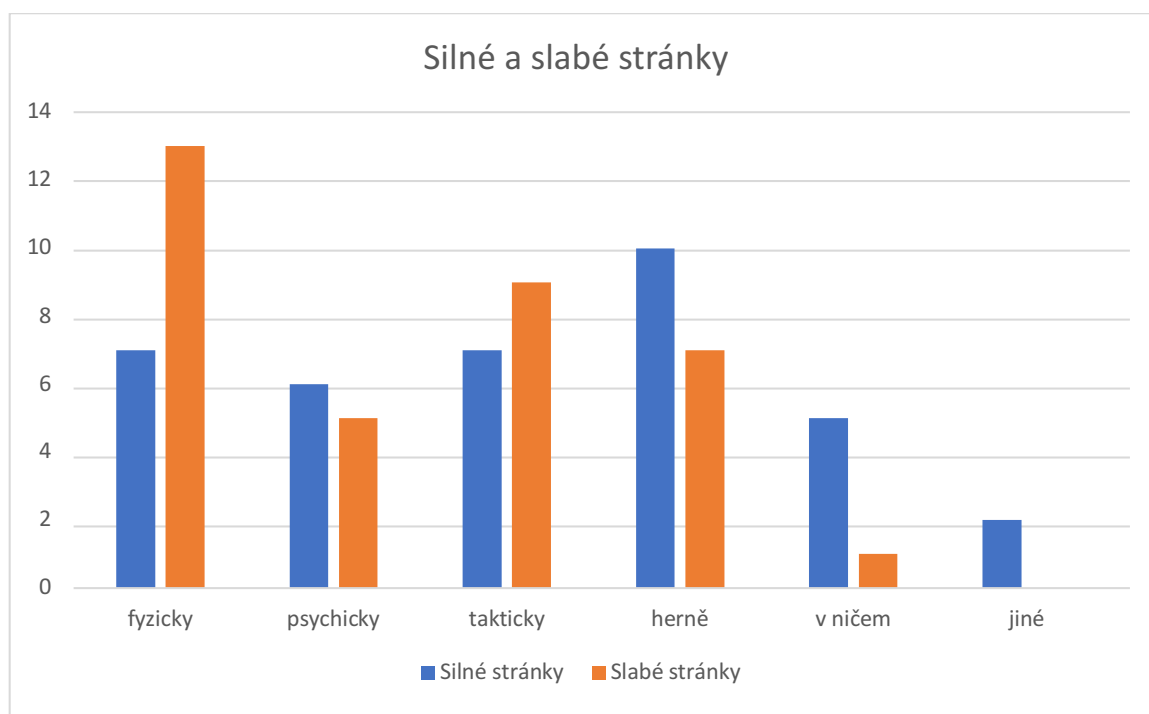

Zdroj: vlastní zpracování

Graf 7 znázorňuje výsledky z otázek č. 10 a 11. První otázkou bylo zjišťováno vlastní ohodnocení týmové důležitosti po herní stránce, druhou pak vlastní ohodnocení týmové důležitosti po psychické stránce, tedy vytváření dobré nálady, utužování kolektivu atd.. Otázky byly zařazeny hlavně proto, aby ukázaly, jak se v družstvu cítí mladí a nově příchozí hráči. Rovněž z nich již částečně vyčíst i náznak toho, kdo se pasuje do jaké role. V první ze zmíněných otázek byla nejčastější odpovědí hodnota 4, po které následovala hodnota 5. Většina dotazovaných se tedy cítí být důležitým článkem pro hru celého družstva. Spodní hodnoty byly zvoleny spíše nově příchozími hráči, kteří teprve čekají na pořádnou příležitost v A týmu. Zajímavostí je, že nikým nebyla zvolena maximální možná hodnota, ač by někteří na tuto hodnotu jistě aspirovali, neboť jsou pro mužstvo téměř nepostradatelní.

Co se týče otázky na vlastní ohodnocení důležitosti po psychické stránce, hráči už jsou mnohem skeptičtější. Nadpoloviční většina zvolila hodnotu pod středem, konkrétně hodnota 3 byla zvolena nejčastěji. Oproti předchozí otázce se vyskytl i výběr maximální možné hodnoty, zvolil ji hráč s profesionálními ambicemi, jenž se rovněž pasuje do role tahouna – dřiče, viz otázka č. 18. I přesto, že je v mužstvu několik vůdčích osobností, které jsou zároveň i důležitou psychickou podporou, nikdo další maximální hodnotu nezvolil, což je poněkud překvapivé.

Graf 8: Silné a slabé stránky

Zdroj: vlastní zpracování

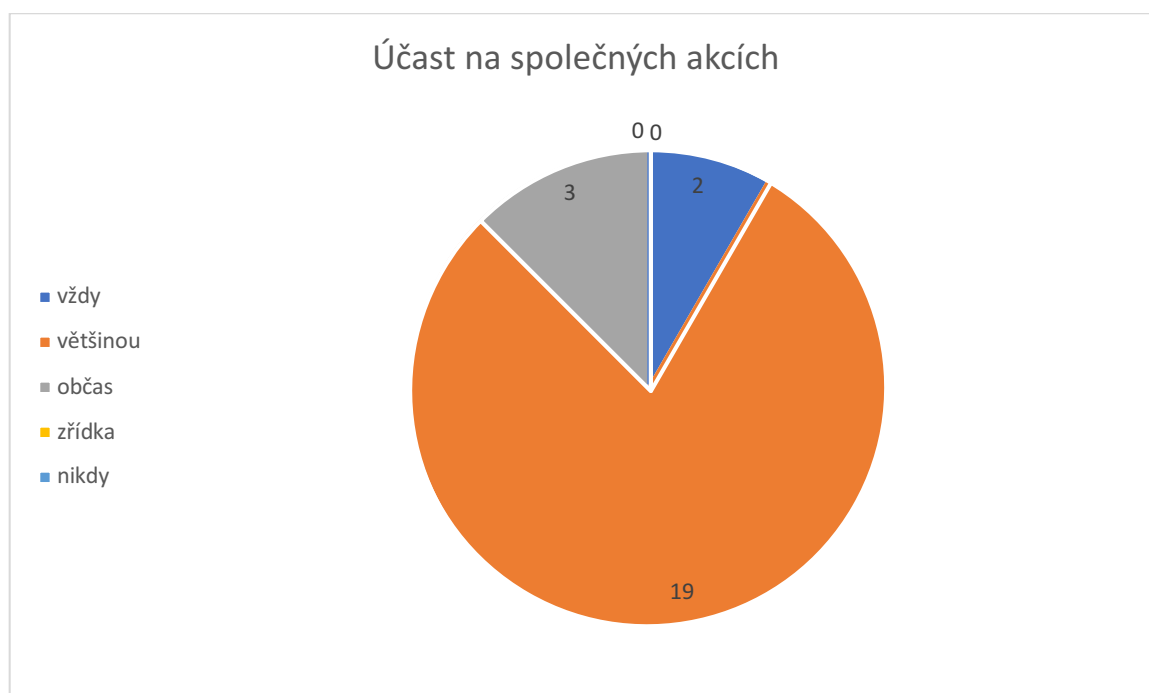
Graf 8 opět sjednocuje dvě otázky, konkrétně se jedná o otázky: V čem v týmu vynikáš a V čem naopak cítíš své rezervy. Znovu jde o jakousi sebereflexi hráčů na zhodnocení svého přínosu pro tým. Nejčastější zvolenou možností v silných stránkách byla odpověď herně. Množství této odpovědi poněkud koliduje s výsledky v předchozím grafu, kdy žádný z hráčů neuvedl maximální hodnotu při dotazování na důležitost osobnosti po herní stránce. Pět hráčů byla zvolena odpověď v ničem, všichni tito hráči pak ale v otázce č. 18 uvedli, že se cítí být aktivními řadovými hráči. V kolonce jiné se objevila navíc odpověď skutečně nevím a multifunkčnost.

Ze slabých stránek hráčů jasně vítězí rezervy ve fyzické připravenosti. Tuto skutečnost zmiňuje i hlavní trenér a hráčům již představil letní tréninkový plán, který by měl tuto oblast značně vylepšit. Zlepšení samozřejmě hodně záleží i na docházce na tréninky. Nedostatečná docházka totiž byla hráči zvolena jako druhý nejčastější důvod pro narušování atmosféry, viz otázka č. 23.

Žádné slabé stránky nepocítuje pouze jeden hráč, a to konkrétně hráč s profesionálními ambicemi pasující se do role tahouna – dřiče.

Obecně je zřejmé, že sebereflexe u hráčů skutečně funguje a hráči jsou si vědomi svých rezerv a zároveň předností.

Graf 9: Účast na společných akcích

Zdroj: vlastní zpracování

Otázka č. 14 byla do dotazníku zařazena primárně proto, aby bylo zjištěno, z jakého důvodu se někteří zúčastní společných týmových akcí podstatně méně často. Proto když respondent zvolil možnosti občas, zřídka, nebo nikdy, byl dotázán na důvod této volby.

Naprostá většina, celkem dvacet jedna hráčů, uvedla, že se společných akcí zúčastní vždy, nebo většinou. Zbylí tři respondenti zvolili možnost občas, přičemž dvakrát byla tato volba odůvodněna pracovními povinnostmi. Jeden z hráčů zmínil, že svůj čas musí dělit mezi práci, rodinu a právě ragby, kterému v otázce na prioritu udělil hodnotu 4. Stejná hodnota byla vybrána i ostatními dvěma zmiňovanými jedinci.

Společnými akcemi se vesměs myslí hlavně posezení po zápasech a trénincích, různé oslavy a klubové záležitosti. Každoročně navíc družstvo jezdí na zahraniční soustředění a snahou hlavního trenéra je realizovat i team buildingy formou jiných sportovních zážitků. Jeden z respondentů dokonce svou odpověď rozšířil o komentář, že by ale uvítal více těchto zážitků.

Obecně lze výsledky z této otázky brát velmi pozitivně, neboť členové A týmu drží pospolu i mimo herní záležitosti a rádi spolu tráví čas. Výsledek navíc i potvrzuje, že jeden z důvodů, proč hráči ragby hrají, je kvůli dobré partě lidí.

Graf 10: Spokojenost se zastávaným hráčským postem

Zdroj: vlastní zpracování

Otázky č. 15 a 16 zjišťovaly, na jakém postu respondenti nejčastěji hrají a na kterém by případně hrát chtěli. Ragby je sport, u něhož je poměrně podstatné, jak je hráč vyspělý ať už fyzicky, tak i takticky a herně. U fyzických předpokladů nerozhoduje pouze síla, rychlost, výdrž apod., ale i celková tělní konstituce, kterou zkrátka nelze výrazně ovlivnit. Jak již bylo zmíněno v teoretické části v popisu jednotlivých ragbyových postů, mnoho z nich je velmi specifických a vyžadují konkrétní tělní stavbu. O pozici, na které bude hráč působit, tedy trenér nerozhoduje pouze podle hráčských schopností, ale i podle postavy.

Celkem sedmnáct respondentů uvedlo shodu v postu, na němž aktuálně hrají a na němž by hrát chtěli. Ostatních sedm hráčů by rádo zastávalo jiný herní post, žádný z nich však nemá zájem o přechod mezi rojem a útokem. Z velké části se jedná o mladé hráče, kteří byli zvyklí hrát na určité pozici v mládežnických kategoriích a v seniorské kategorii se na danou pozici dostanou spíše výjimečně. Důvodem z největší části bývá přítomnost zkušenějšího hráče, který nově příchozího převyšuje jak fyzicky, tak herně, neboť přechod z mládežnických kategorií do kategorie seniorské znamená největší změnu ve způsobu hry.

Přístup hlavního trenéra k této záležitosti je takový, že dá šanci každému a s velkou chutí má zájem na tom, aby byli mladí hráči co nejdříve začleněni do kolektivu. Zároveň ale uplatňuje přístup, že kdo netrénuje, nehraje. Pokud tedy na vysněném postu hraje někdo, kdo trénuje o poznání více než druhý, jsou šance na zastoupení této pozice mizivé.

Graf 11: Spokojenost s úspěchem družstva v případě menšího přispění

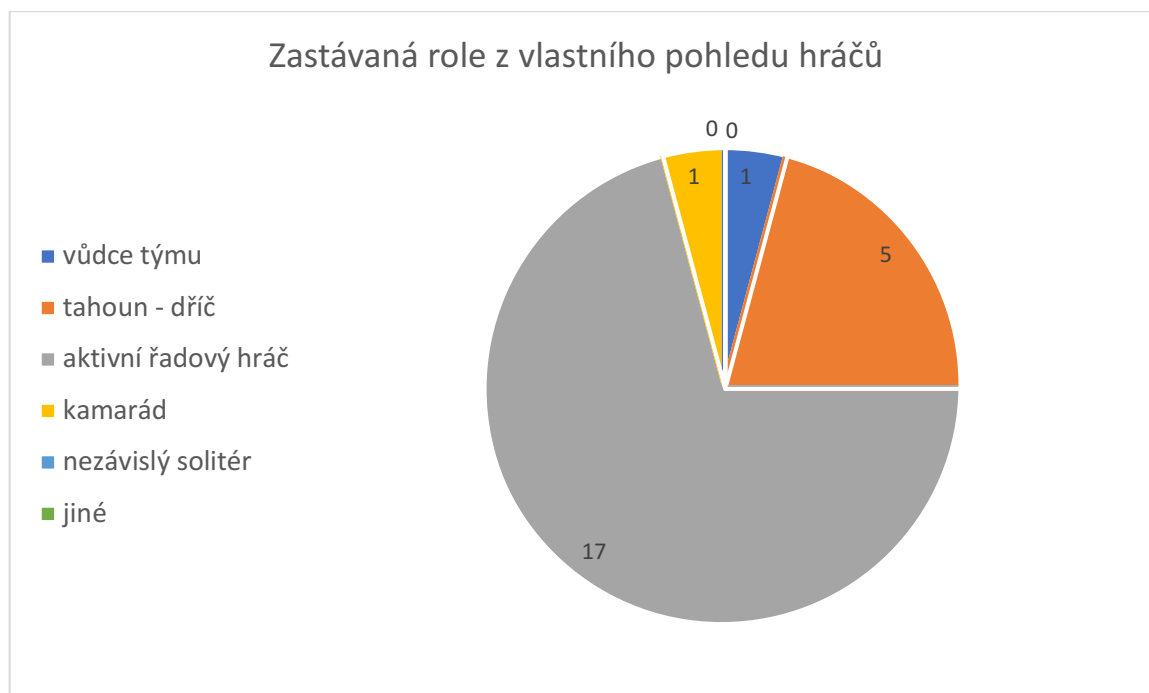

Zdroj: vlastní zpracování

Otázka č. 17 měla za úkol zjistit, jak velký zájem mají hráči na úspěchu celého týmu v situaci, kdy oni sami k úspěchu tolik nepřispějí. Jelikož se jedná o kolektivní sport, ve kterém je omezený počet hráčských postů, ne každý vždy dostane stejnou příležitost. Velmi pozitivním úkazem je, více než dvě třetiny hráčů jasně uvedli, že s úspěchem družstva jsou spokojeni za jakékoli situace. Často se objevovaly komentáře typu jedná se o kolektivní sport, hraje i střídačka a nejde o výhru individualit. est hráčů by s úspěchem mužstva bylo spokojených, ale raději by přispěli, a byli tak větší součástí. Zbylí tři hráči napsali, že by bez svého přispění nebyli s úspěchem týmu spokojeni. Důvodem byl jednohlasně případný pocit méněcennosti, neboť tito daní hráči by rovněž chtěli k úspěchu přispět svým dílem. Všichni tito hráči jsou v A týmu poměrně noví a mají odehrány maximálně dvě sezony. Dva z nich zároveň v předchozích otázkách na důležitost své osobnosti zvolili spodní hodnoty (2, 3).

Zbylý hráč naopak v otázkách na důležitost své osoby po herní a psychické stránce zvolil vysoké hodnoty (5, 6) a má profesionální ambice. Nejspíše i proto chce vždy k úspěchu přispět i svým výkonem.

Graf 12: Zastávaná role z vlastního pohledu hráčů

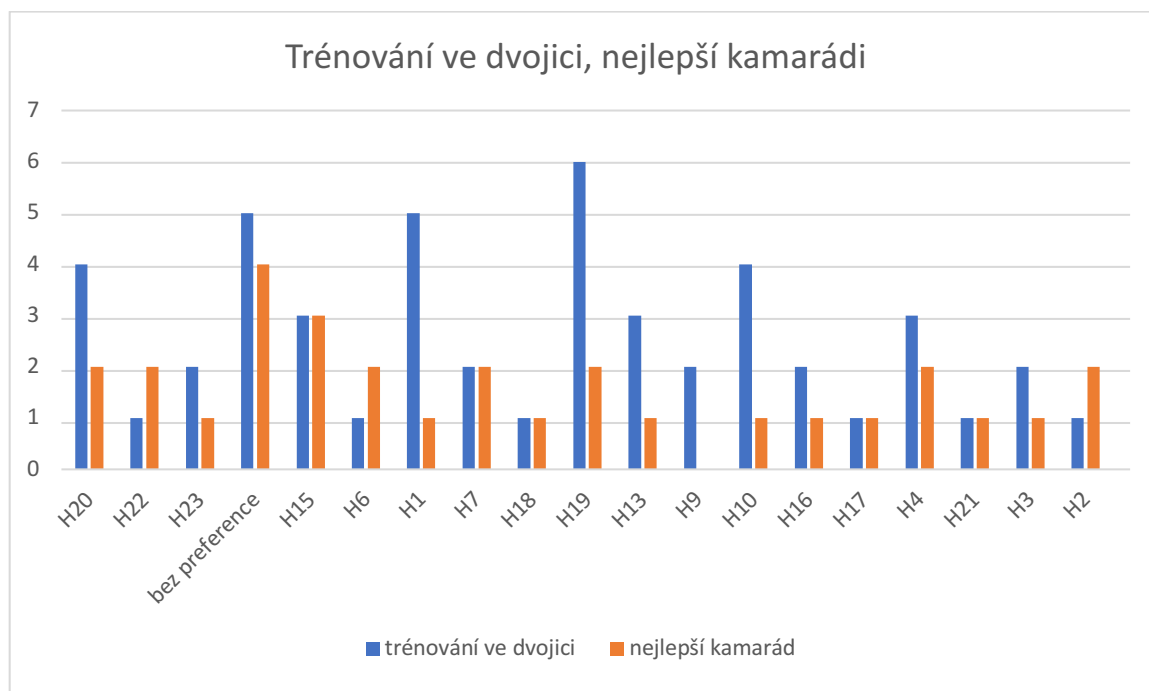
Zdroj: vlastní zpracování

Otázka č. 18 již řeší přímo určení vlastní role v rámci mužstva. Pokud hráči nenalezli v možnostech rolí, ve které se cítí být, měli možnost uvést jakoukoli dle svého uvážení. Více než dvě třetiny hráčů se cítí být aktivními řadovými hráči, tedy řádnou součástí týmu, nepasují se však do nějaké významnější role. Pět respondentů se cítí být tahouny mužstva, ne však přímo týmovými vůdci. Ve třech případech se jedná o starší, zkušené hráče, kteří jsou pro ostatní jakousi přirozenou autoritou a podporou. Jeden z těchto respondentů, ač měl vybrat pouze jednu odpověď, zaškrtnl roli jak tahouna – dřiče, tak i roli kamaráda. Jedná se o toho hráče, který jako jednu ze svých ambic uvedl, že by chtěl své zkušenosti předat mladším a nově příchozím jedincům. Z tohoto pohledu se jedná o skutečně pozitivní úkaz v rámci vzájemných vztahů v družstvu. Pozitivním úkazem je rovněž to, že tahouny se cítí být i dva mladí hráči, přičemž oba se sebou mají v seniorské kategorii pouze jednu sezonu. Jedním z nich je znovu hráč s profesionálními ambicemi s velmi kladným vlastním hodnocením.

Vůdce týmu se cítí být pouze jeden z respondentů, i když na tuto roli by jich jistě aspirovali vícero.

Jak již bylo zmíněno v teoretické části práce, konkrétně v popisu hráčských postů, ve všech případech, kdy byla zvolena možnost vůdce týmu, anebo tahoun – dříč, se jednalo o hráče zastávající jedny z nejvíce klíčových postů v rámci družstva.

Graf 13: Trénování ve dvojici, nejlepší kamarádi

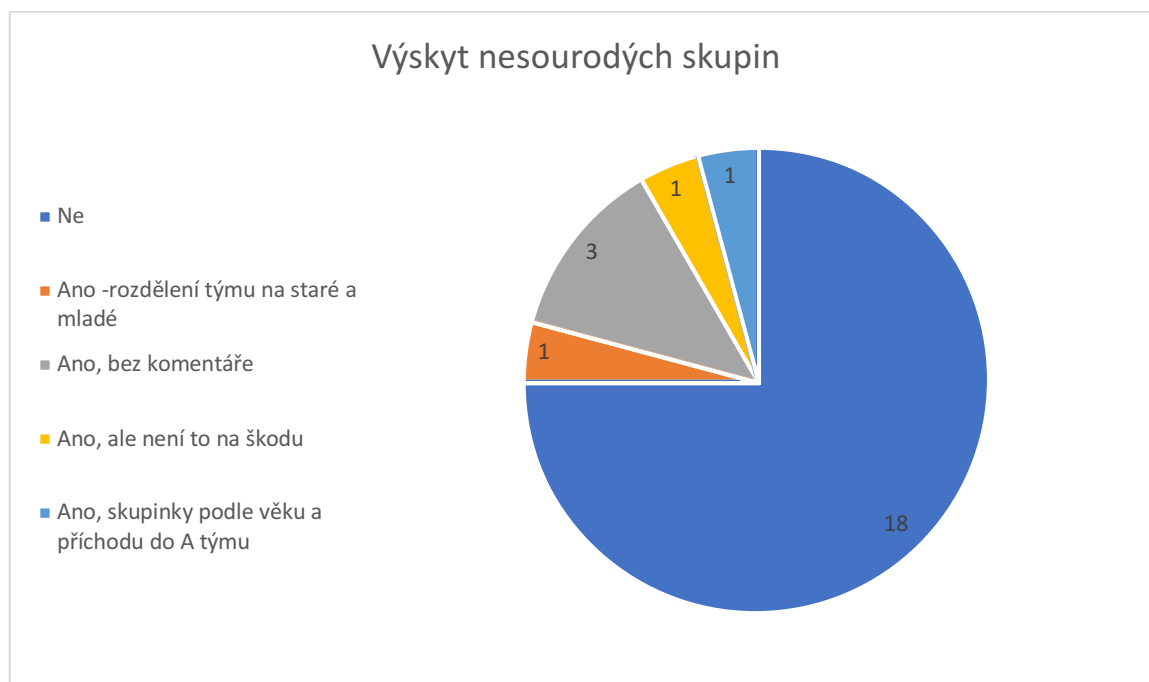
Zdroj: vlastní zpracování

Výše zobrazený graf srovnává odpovědi z otázek č. 19 a 20. V těch měli respondenti za úkol zmínit nejvíce 3 hráče, se nimiž nejraději trénují ve dvojici, a hráče, jehož považují za svého nejlepšího kamaráda v rámci mužstva. Z odpovědí jsou znatelné jak relativní shody v odpovědích, tak i podstatné rozdíly.

Po hráčích byly požadovány i důvody, proč s daným jedincem rádi trénují ve dvojici. Dle očekávání bylo nejčastějším odůvodněním kamarádství. Respondenti však svůj výběr zdůvodnili i získáním zkušeností od daného hráče, což naznačuje snahu se zlepšovat za pomoci zkušenějších hráčů. Dalším z důvodů byla podobnost postav, jistota dodržování disciplíny, ale i výzva, kterou daný respondent viděl v trénování s jiným hráčem. Poslední bod je dalším znakem snahy po stálém zlepšování se.

Nejčastěji zvoleným hráčem pro společné trénování byl hráč H19, co se však týče nejlepších kamarádů, dostal o čtyři hlasy méně. Hned za ním je hráč H1, který byl v následujících otázkách rovněž zvolen nejlepším a nejtýmovějším hráčem, byl nejčastěji zvolen vůdcem a hráči by si jej rovněž zvolili svým kapitánem. Je tedy evidentní, že obecně je tento hráč týmem velmi oblíbený.

Graf 14: Výskyt nesourodých skupin

Zdroj: vlastní zpracování

Otázka č. 21 zjišťovala, jestli mají hráči pocit, že se v rámci družstva utváří nesourodé skupiny. Jelikož se jedná o kolektivní sport, ideální stav je ten, kdy celý tým drží pospolu a každý se cítí být součástí kolektivu.

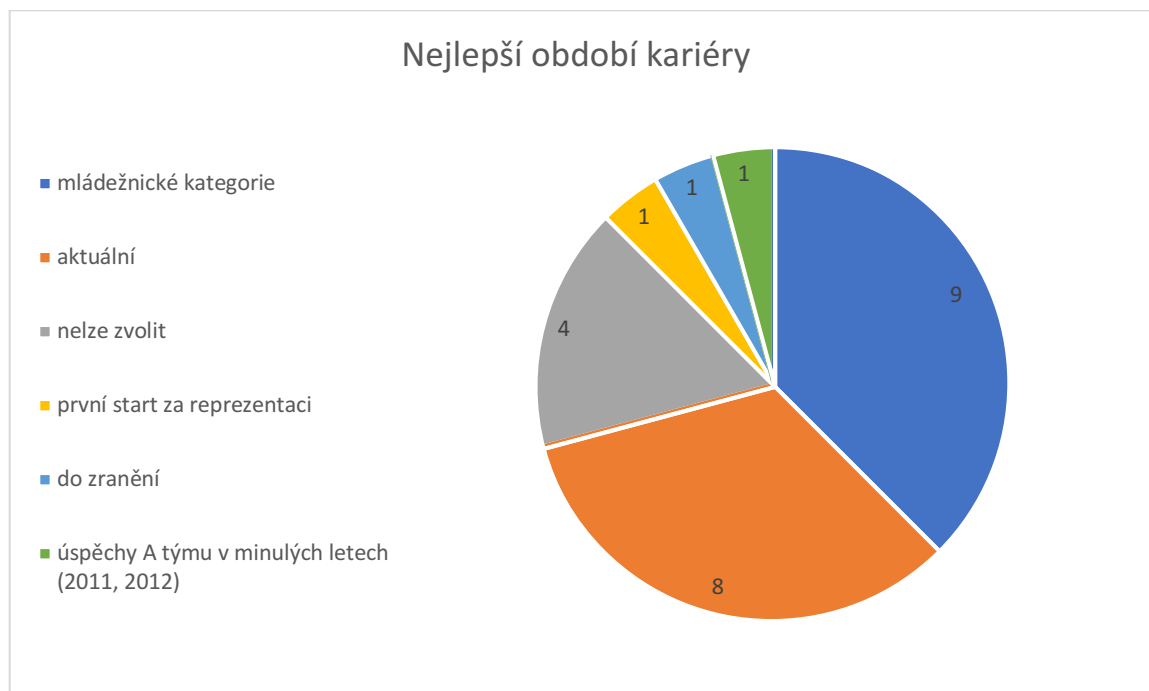
Z odpovědí hráčů je evidentní, že většině přijde kolektiv jednotný, vyskytly se však i opačné názory. Dva hráči pocítují přítomnost nesourodých skupin, a to v oblasti věkových rozdílů. Pravdou je, že při nácviu formou skupinových her se tým často rozděluje právě podle věku, tedy na starší a mladší hráče. Jednomu z hráčů tedy tento přístup nepřijde správný a kolektiv mu tak přijde nesourodý. Další hráč upozorňuje na výskyt drobných skupinek, které se utvářejí podle stejného věku a často tedy i roku příchodu do seniorské kategorie. Jelikož naprostá většina hráčů hraje ragby již od mládežnických kategorií, často společně šlo dva a více hráčů přes nižší věkové kategorie až do A týmu.

Jeden z respondentů sice potvrdil výskyt nesourodých skupin v rámci mužstva, nepříjde mu však tato skutečnost na škodu, naopak ji bere pozitivně.

Výsledky této otázky jsou pozitivním úkazem toho, že většině hráčů přijde kolektiv jednotný a fungují v něm dobré vzájemné vztahy.

Graf 15: Nejlepší období kariéry

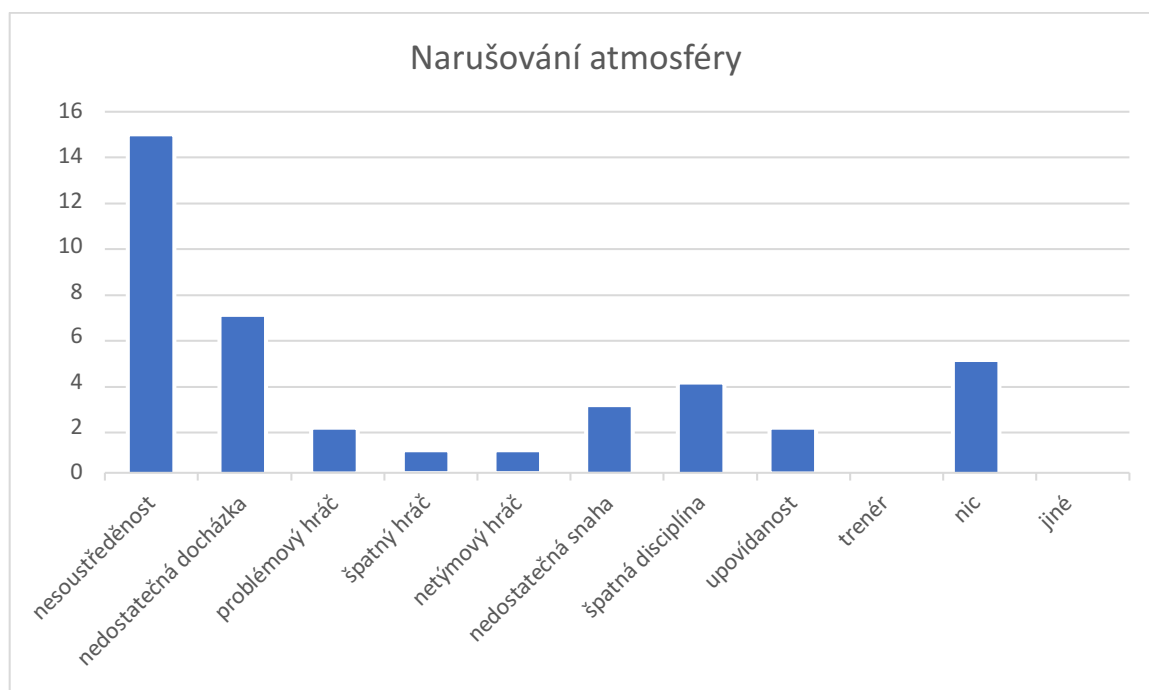
Zdroj: vlastní zpracování

V otázce č. 22 byli hráči nabádáni ke zvolení nejlepšího období v jejich hráčských kariérách a odůvodnění tohoto výběru. Otázka byla do dotazníku zakomponována proto, aby zjistila, podle jakých kritérií určují hráči dané období jako to nejlepší.

Někteří bohužel konkrétní období vybrat nedovedli, zbylí hráči však již byli konkrétní. Celkem devět respondentů zvolilo jako nejlepší období své kariéry mládežnické kategorie. Převážně uváděli jako důvod úspěchy a dobrou partu. Hráčům tedy záleží jak na pocitu sounáležitosti, tak i na úspěších, což je koneckonců smysl každé soutěže. Dva z dotázaných zmínili své působení v zahraničním klubu při studiu střední školy. Jednalo se o působení v anglických klubech, tedy v kolébce celého sportu, kde je tento sport v popředí popularity sportů. Jeden hráč pak uvedl mládežnickou kategorii kvůli tomu, že dostával více příležitostí hrát. V tomto ohledu je nutno podotknout, že hlavní trenér dává příležitost každému, kdo se pravidelně zúčastní tréninků. Pokud tedy někdo skutečně chce za A tým hrát, se zaměřit na důkladné trénování.

Dohromady osm hráčů zvolilo aktuální období své kariéry jako nejlepší. Nejčastěji zmiňovaným důvodem byla dobrá parta a také pomalu přicházející úspěchy týmu. Opět se tedy ukazuje, že hráčům záleží jak na sociálním uspokojení, tak uspokojení svých cílů či snů. Uspokojení z dosažení svých snů a cílů potvrzuje i odpověď první start za reprezentaci. Hráči odůvodňovali volbu osobním růstem, příležitostí se předvést a dobrým pocitem ze začlenění do již fungujícího kolektivu po příchodu do A týmu.

Graf 16: Narušování atmosféry

Zdroj: vlastní zpracování

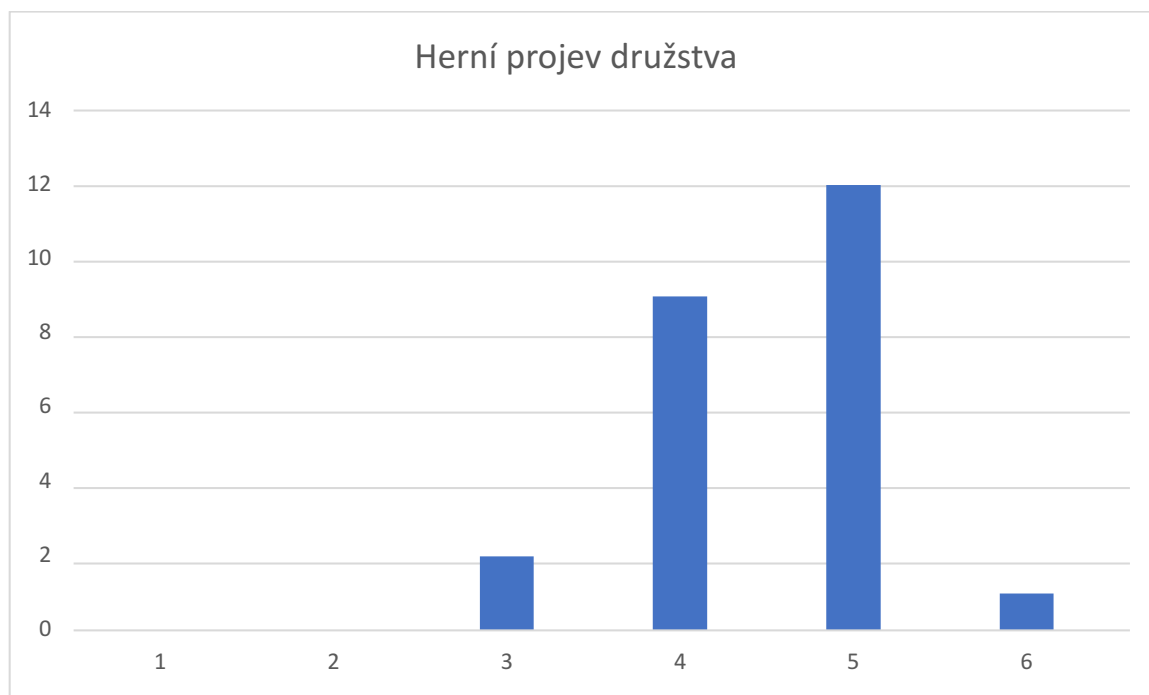
Výše zobrazený graf znázorňuje odpovědi respondentů na otázku zjišťující, co v týmu narušuje atmosféru. Bylo možné vybrat více odpovědí, nebo případně nastínit jinou oblast, která nebyla nabídnuta.

Při dotazování hlavního trenéra v polostrukturovaném rozhovoru bylo zmíněno, že je potřeba zlepšit přístup některých hráčů. Tato odpověď přímo souvisí i se třemi nejčastějšími odpověďmi hráčů na výše zmíněnou otázku. Hráči si uvědomují, že nejvíce momentálně narušuje atmosféru v družstvu nesoustředěnost, nedostatečná docházka a špatná disciplína. Znovu je nutno zmínit, že se jedná pouze o amatérský sport a tréninky probíhají ve večerních hodinách, kdy má většina družstva po pracovní době, nebo po školních povinnostech.

Právě proto není příliš snadné nadále udržovat stoprocentní soustředění. Nedostatečná docházka může být rovněž způsobena jak časovými dispozicemi, tak ale i zmíněnou špatnou disciplínou.

Pozitivním úkazem je opět skutečnost, že u hráčů funguje sebereflexe a uvědomují si, které oblasti je v rámci kolektivu potřeba zlepšit.

Graf 17: Herní projev družstva

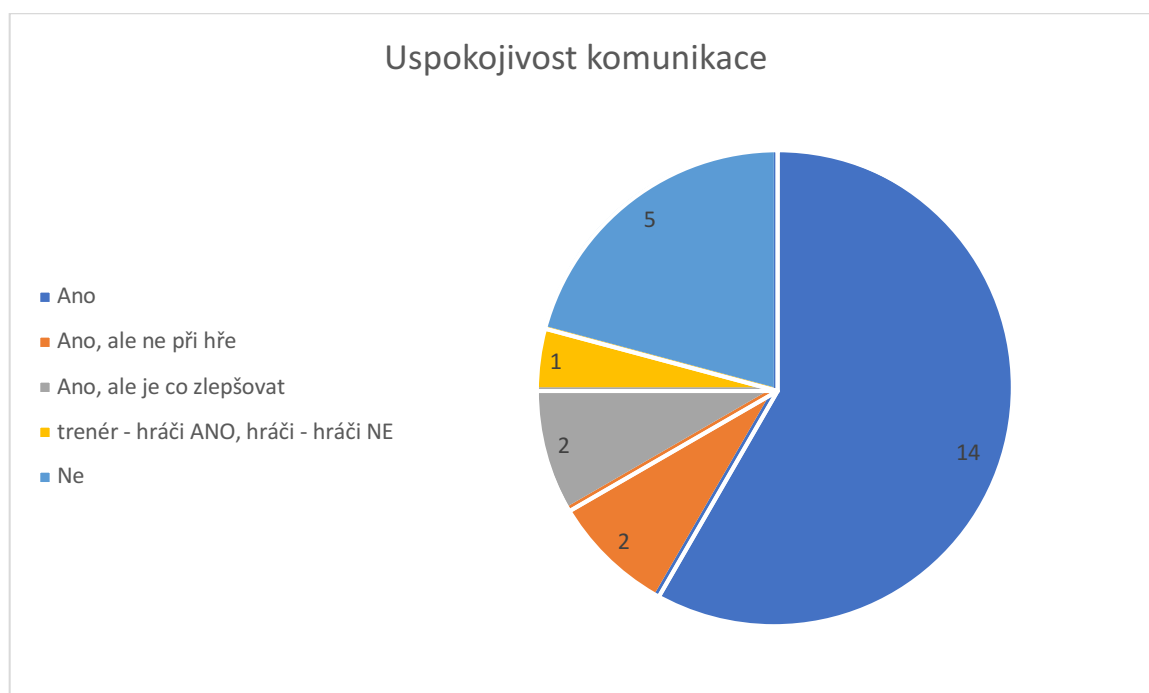
Zdroj: vlastní zpracování

V otázce č. 24 respondenti hodnotili herní projev družstva, přičemž měli za úkol sdělit, jestli je hra založena spíše na individualitách, nebo jestli se jedná o týmovou hru. Čím vyšší hodnotu hráči zvolili, tím více se z jejich pohledu jedná o kolektivní počínání.

Polovina respondentů zvolila hodnotu 5, tedy druhou nejvyšší možnost, devět hráčů zvolilo hodnotu 4 a jeden dokonce nejvyšší možnou hodnotu. Pouze dva hráči udělili hodnotu 3, což byla ale jediná zvolená hodnota ve spodní polovině. Průměrná výsledná hodnota ze všech dotazníků vyšla na 4,5.

Jelikož pouze dva hráči vybrali ve své odpovědi hodnotu ze spodní poloviny, lze konstatovat, že vesměs se v očích družstva jedná spíše o týmovou hru. I v této oblasti se ale nachází evidentní prostor ke zlepšení.

Graf 18: Uspokojivost komunikace

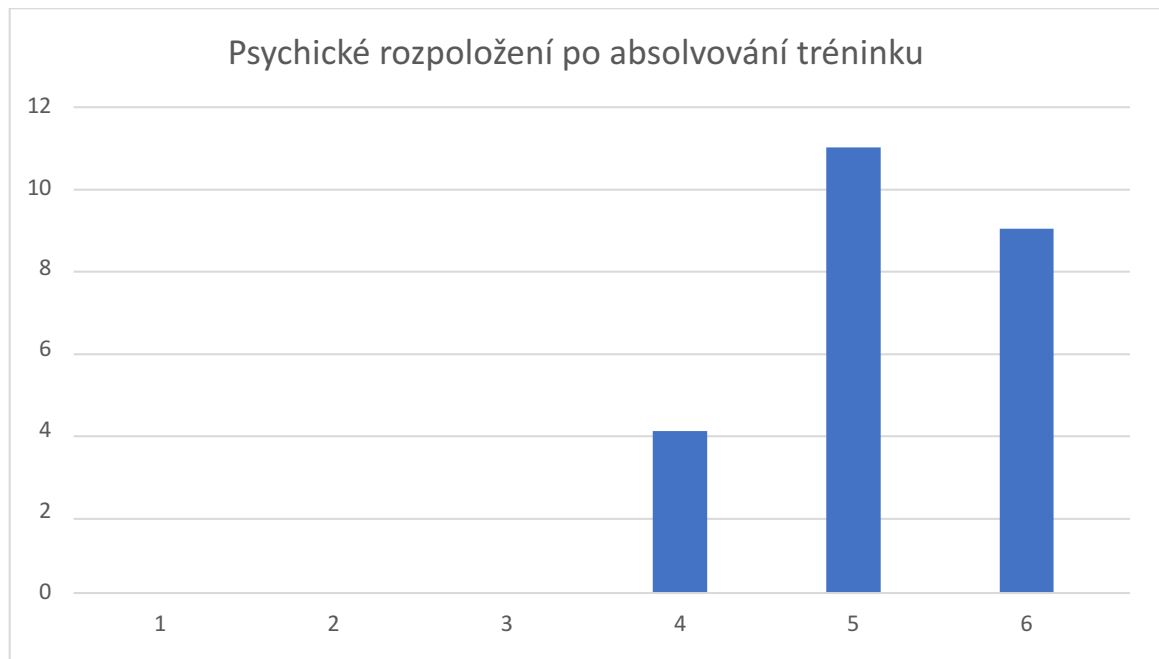
Zdroj: vlastní zpracování

V otázce č. 25 byli respondenti tázáni, zda je v družstvu dostatečná komunikace. V literatuře je možné se o této oblasti dočíst, že: „Podobně jako interakce je komunikace chápána oboustranný proces (trenér – sportovec, ale i sportovec – trenér), i když ne vždy vyvážený. Při direktivním řízení je i komunikace více jednosměrná, při kooperativním naopak vyváženější (obousměrná).“ ... „v mezilidské komunikaci nejde jen o přenos informací a zkušeností, ale také vyjádření názorů, postojů, nálad komunikátora (autor sdělení) recipientovi (příjemce informací).“ (JANSA A KOL., 2018, str. 180)

Celkem osmnáct hráčů, tedy tři čtvrtiny, ve svých odpovědích uvedlo, že komunikace je dostačující. Dvakrát se u jejich odpovědí objevily ještě komentáře, že dostatečná je však pouze mimo hru a že je stále co zlepšovat. Pěti hráčům přijde komunikace v rámci mužstva nedostatečná, svou odpověď však více nerozvedli. Jednoho z respondentů nelze zařadit ani do jedné kategorie, neboť svou odpověď sepsal takto: trenér – hráči ANO, hráči mezi sebou NE.

Jelikož tři čtvrtiny respondentů jsou spokojeny s komunikací v mužstvu, lze výsledky této otázky chápat pozitivně. I v této oblasti je však prostor pro zlepšení i z hlediska námětu jednoho z dotazovaných.

Graf 19: Psychické rozpoložení po absolvování tréninku

Zdroj: vlastní zpracování

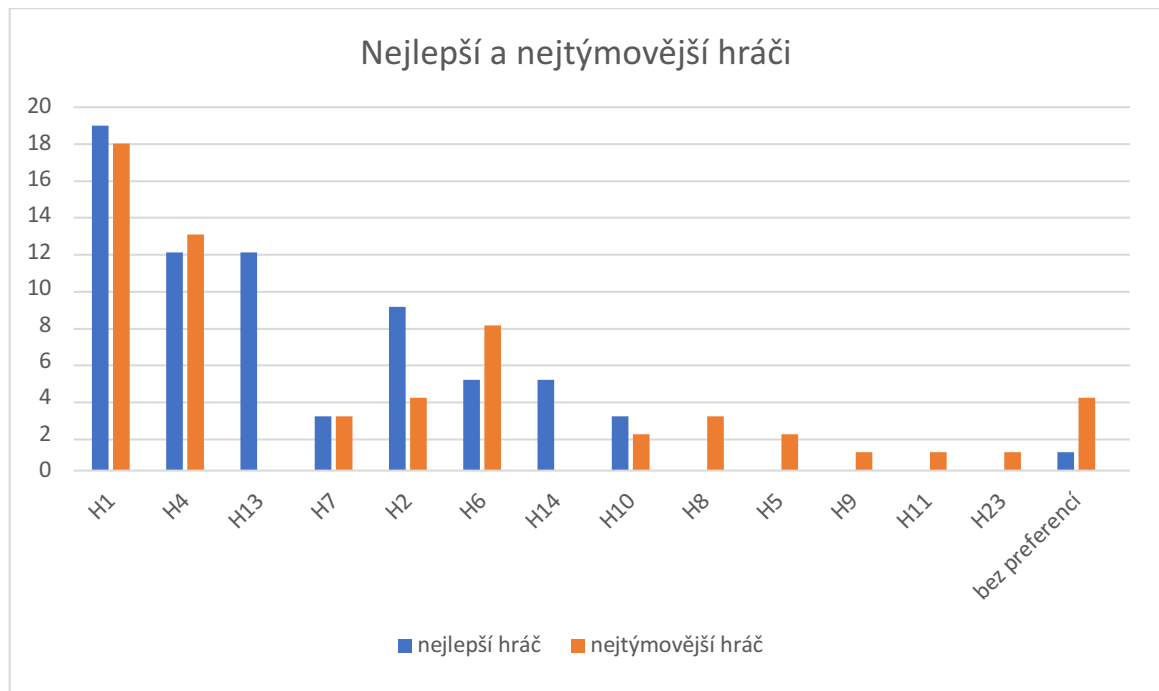
Výše znázorněný graf zobrazuje odpovědi z otázky č. 26, v níž měli respondenti zvolit hodnotu svého psychického rozpoložení po absolvování tréninku. Vyšší hodnoty znamenaly větší psychické uvolnění, zatímco nižší znamenaly stresovou zátíženost. Jelikož se jedná aktivitu, kterou hráči vykonávají z vlastní vůle, přílišná stresová zátíženost spojená s trénováním by mohla vést třeba i k ukončení kariéry.

Tělesná aktivita je obecně vnímána jako způsob úlevy od stresu. „*lze říci, že u pravidelně cvičících lidí může být méně pravděpodobné, že budou zažívat deprese. Cvičení je navíc doporučováno jako vhodná léčba u mírných až středních depresí*“ (TOD, THATCHER, RAHMAN, 2012, str. 132).

Všichni respondenti zvolili hodnotu z horní poloviny tedy 4, 5, nebo 6. Nejčastější odpovědí byla hodnota 5, která se vyskytla celkem v jedenácti případech. Poté následovala maximální možná hodnota – 6, jež byla uvedena devětkrát. Ve zbylých čtyřech dotaznicích byla vybrána hodnota 4. Nikdo z hráčů tedy nevybral jakoukoli hodnotu z dolní poloviny.

Získané výsledky lze interpretovat v pozitivním duchu, jelikož průměrná hodnota ze všech odpovědí vychází 5,2 a všichni respondenti uvedli, že při odchodu z tréninku cítí spíše psychické uvolnění.

Graf 20: Nejlepší a nejtýmovější hráči

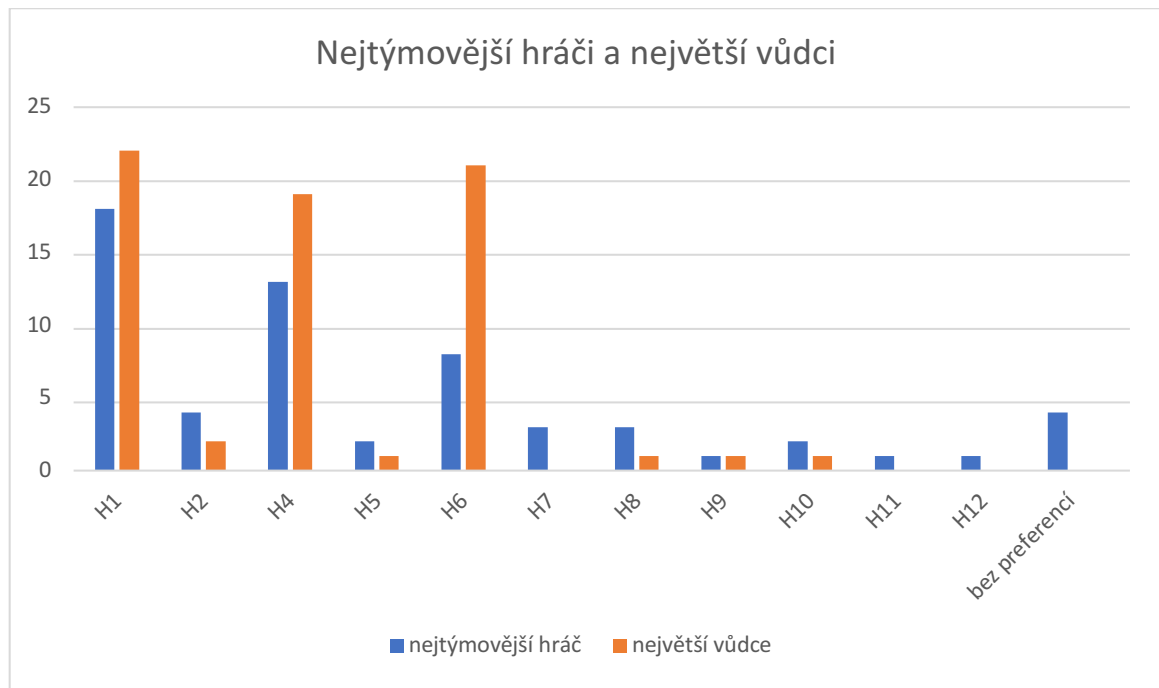
Zdroj: vlastní zpracování

Ve výše znázorněném grafu je možné vidět srovnání odpovědí z otázek č. 27 a 28, ve kterých měli respondenti zvolit tři nejlepší a nejtýmovější hráče. To, že je jedinec považován za výborného hráče nemusí znamenat, že je rovněž týmovým hráčem, a proto je zde nastíněno srovnání těchto dvou oblastí.

Jasně prvenství v obou otázkách získal hráč H1, jehož v obou případech zvolily alespoň tři čtvrtiny respondentů. Je tedy považován jak za nejlepšího, tak i nejtýmovějšího člena družstva. Druhým v pořadí je hráč H4, který byl zvolen druhým nejtýmovějším hráčem a zároveň se dělí o místo s hráčem H13 v oblasti hráčské kvality.

Zatímco hráč H13 byl celkem polovinou respondentů uveden jako nejlepší hráč, v oblasti týmovosti neobdržel ani jeden hlas. Ačkoli je v očích ostatních členů velmi dobrým hráčem, vůbec není považován za týmového. Stejný případ nastal i u hráče H14, který sice obdržel pět hlasů, co se hráčské kvality týče, neobdržel však ani jeden hlas v oblasti týmového ducha. Podobný případ nastal i u hráče H2.

Graf 21: Nejtýmovější hráči a největší vůdci

Zdroj: vlastní zpracování

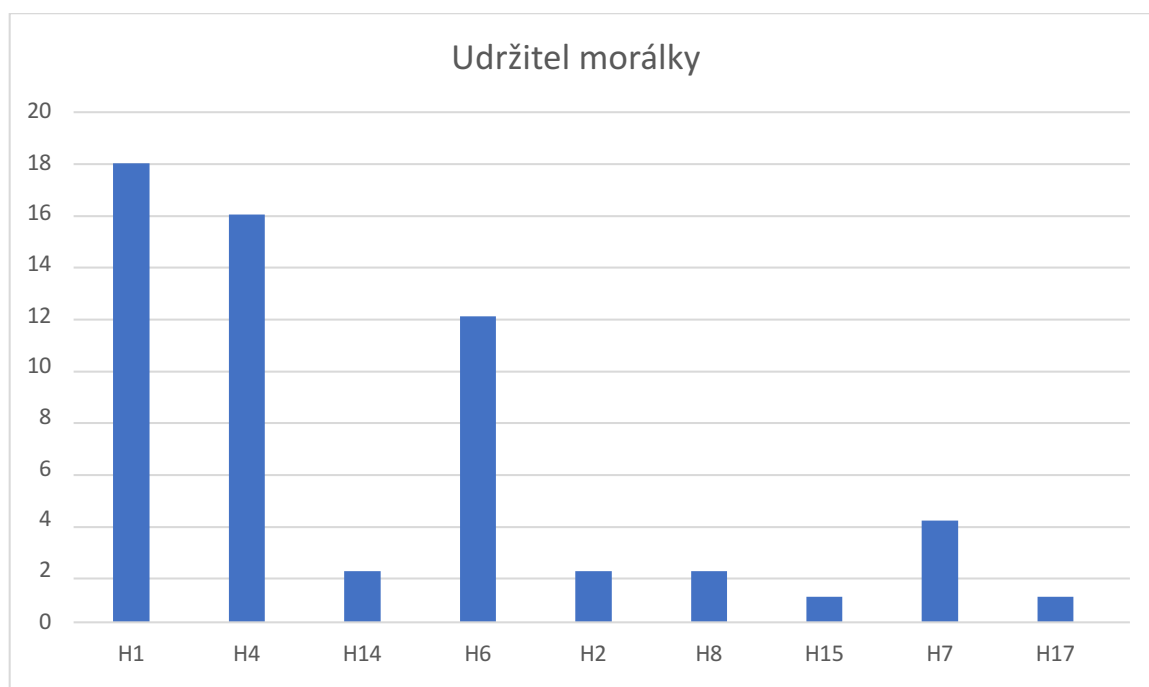
V otázce č. 29 měli respondenti za úkol zvolit tři největší vůdce družstva. Pro srovnání je do grafu začleněna i předchozí otázka na nejtýmovější členy.

Vůdce neboli lídr je ten, koho ostatní členové družstva následují. „*Obvykle se vyznačuje schopností kombinovat racionální a strategické myšlení s empatií a intuící, bývá všestranný a všestranně akceptovatelný, poměrně často mívá výrazné charisma.*“

(PLAMÍNEK, 2009, str. 47) Respondenty byl jako největší vůdce zvolen hráč H1, těsně následovaný hráčem H6 a s drobným odstupem hráč H4. Ve všech třech případech se jedná o starší a velmi zkušené hráče, kteří rovněž hrají za národní tým.

Srovnání s předchozí otázkou naznačuje, že týmovost je předpokladem k vůdcovství, stejní tři hráči totiž byli zvoleni i za nejtýmovější.

Graf 22: Udržitel morálky

Zdroj: vlastní zpracování

V otázce 30 měli respondenti za úkol vyjmenovat tři hráče, kteří dovedou v kritických situacích pozvednout morálku. Kritickými situacemi byly míněny např. vyhrocené zápasy či tréninky.

Tak jako v každém jiném sportu, i v ragby se naskytnou vyhrocené momenty, přičemž tím, že se jedná o velmi kontaktní sport, daný kritický moment často ještě eskaluje.

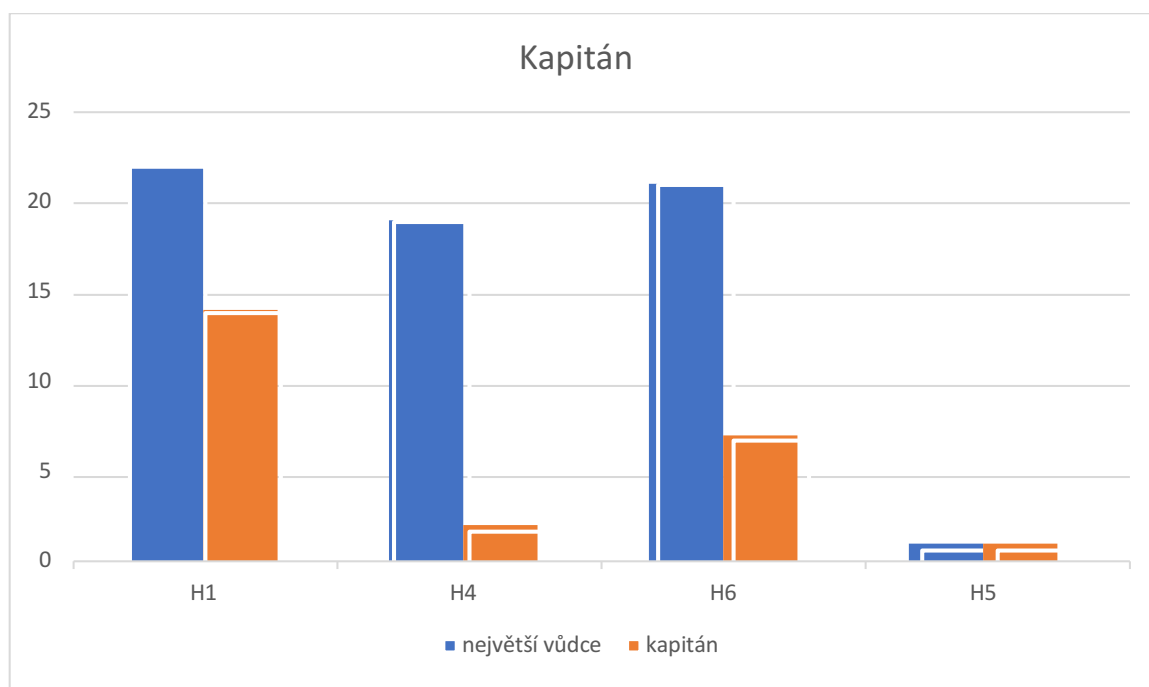
„Kromě změn v lidském organismu, ve svalech a v orgánech, kromě osvojování sportovních pohybů, hraje ve sportu důležitou roli i psychika jedince. Sport, výkon i příprava na něj, klade četné nároky i v tomto smyslu. (PERIČ, DOVALIL, 2010, str. 17)

I z tohoto důvodu je nutné, aby byl v družstvu jedinec, který dovede danou situaci stabilizovat a pozvednout morálku celého mužstva.

Výsledky z této otázky jsou velmi podobné výsledkům ze dvou předchozích. Nejvíce hlasů, konkrétně osmnáct, získal hráč H1, o dva méně získal hráč H4 a hráč H6 byl zmíněn ve dvanácti případech. Jedná se o člena útoku a roje a jedince hrajícího na pozici mlýnové spojky, což je jakýsi spojovací článek mezi útokem a rojem.

Graf 23: Kapitán

Zdroj: vlastní zpracování

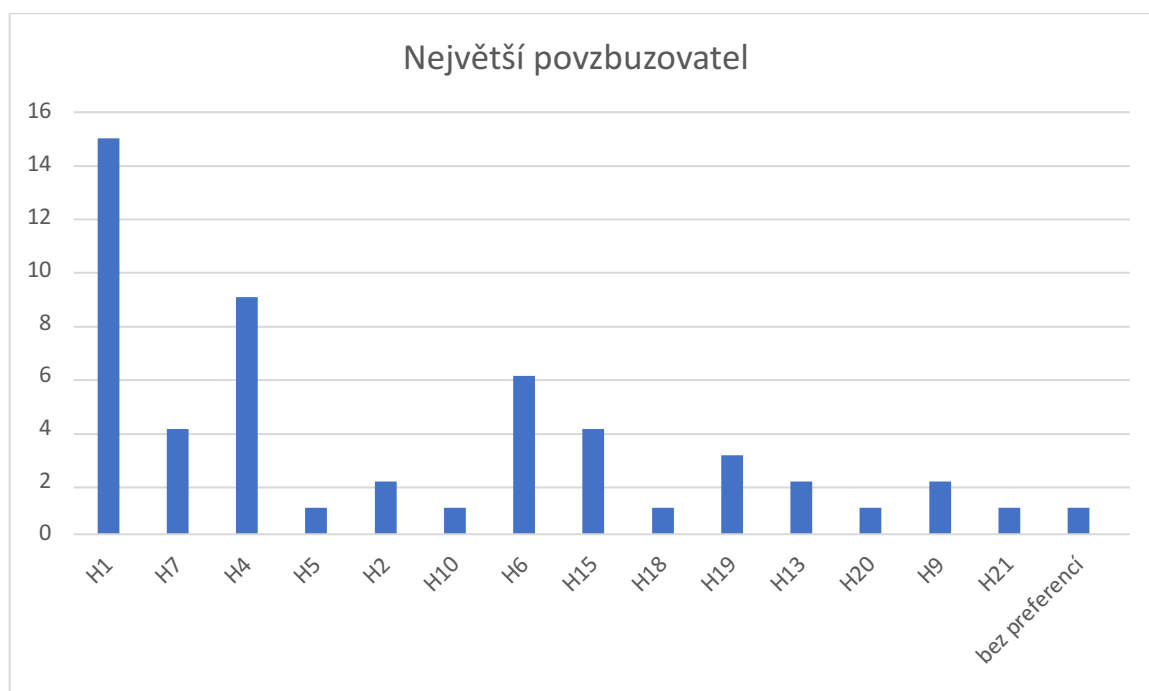
Otázka č. 31 řešila přímou volbu kapitána družstva, po hráčích bylo rovněž požadováno odůvodnění jejich odpovědi. Otázka byla zahrnuta z toho důvodu, neboť z ní vyplývá prakticky nejzásadnější formální role v rámci mužstva.

Kapitán družstva není vybírán hráči, ale hlavním trenérem. V tomto případě je znatelný rozdíl v názorech, protože aktuálním kapitánem je hráč H6. Ten však získal polovinu hlasů oproti hráči H1, který byl zvolen celkem ve čtrnácti případech. Jako důvody pro jeho volbu byly hráči uváděny tyto: zkušenosti, psychická stabilita, vůdčí osobnost, motivátor. Oproti tomu volba hráče H6 byla ještě podmíněna schopností být přísný a respektem u hráčů.

Ve srovnání s otázkou týkající se vůdčích osobností se velmi propadl hráč H4, který oproti devatenácti hlasům z předchozí otázky nyní získal pouze dva hlasy.

Z důvodů, které hráči uváděli u svých odpovědí, je patrné, že požadavky na kapitánství jsou hlavně zkušenosti, vůdčí osobnost a respekt před hráči. U hráče H1 však byla navíc v pěti případech uvedena ještě psychická stabilita, kterou hráč H6 občas pozbývá.

Graf 24: Největší povzbuzovatel

Zdroj: vlastní zpracování

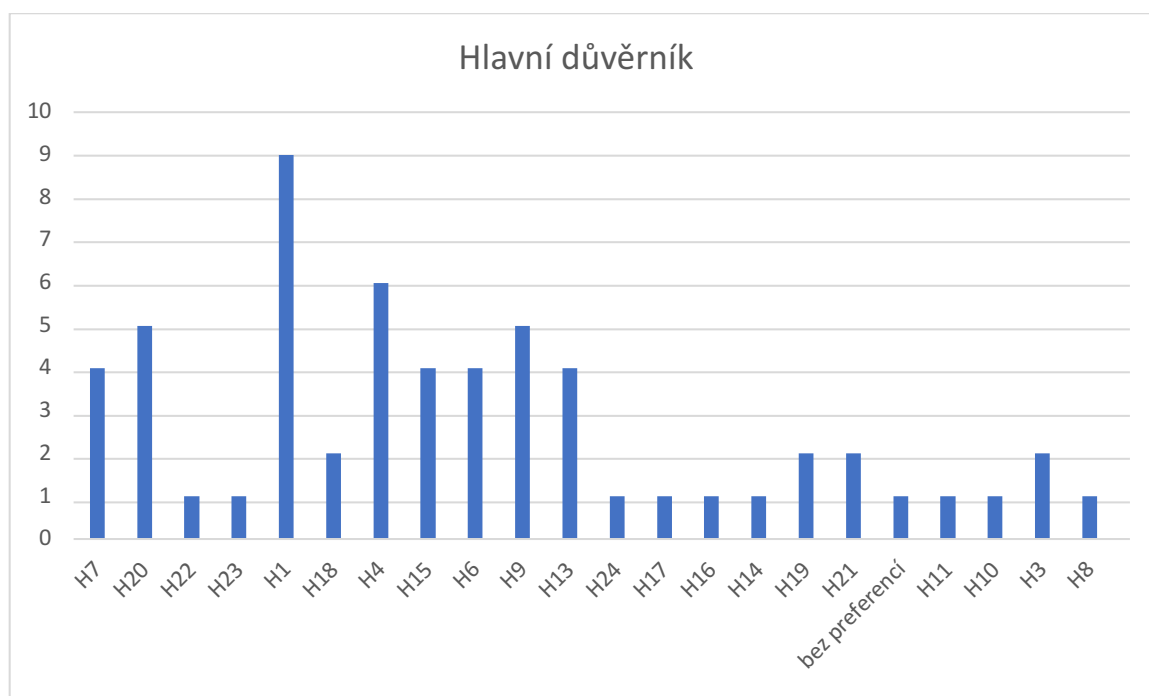
Ke zjištění role motivátora byla použita otázka č. 32, v níž měli hráči za úkol napsat tři členy družstva, kteří je dovedou nejvíce povzbudit. Motivace je velmi důležitou součástí jak v profesionálním sportu, tak ve sportu amatérském. „*Motivace je jedním z nejdůležitějších psychických procesů. Energizuje organismus, což vede k uspokojování lidských potřeb. Usměňuje činnost a chování za účelem dosažení nějakého cíle. Cíle a potřeby se však mezi sportovci liší. Pro někoho může být cílem dosáhnout vrcholové úrovně a vítězit, jiný sportuje pro radost, nebo si chce „udělat chuť na pivo“.*“ (VIČAR, 2018, str. 200)

Jako nejvíce povzbuzující jedinec z průzkumu vyšel hráč H1, jenž byl zvolen patnácti respondenty. O pět hlasů méně obdržel hráč H4 a třetí v pořadí se šesti hlasy byl hráč H6. V popředí znovu vystupuje trojice hráčů, která již v předchozích otázkách obdržela nejvíce hlasů.

Jelikož hráč H1 byl respondenty rovněž vybrán jako nejlepší adept na roli kapitána mužstva, ukazuje se, že motivování ostatních je další důležitým aspektem pro týmového lídra.

Z odpovědí na otázku č. 32 byla shledána jistá podobnost s odpověmi uvádějícími nejlepšího přítele. Shoda byla nalezena celkem u devíti respondentů.

Graf 25: Hlavní důvěrník

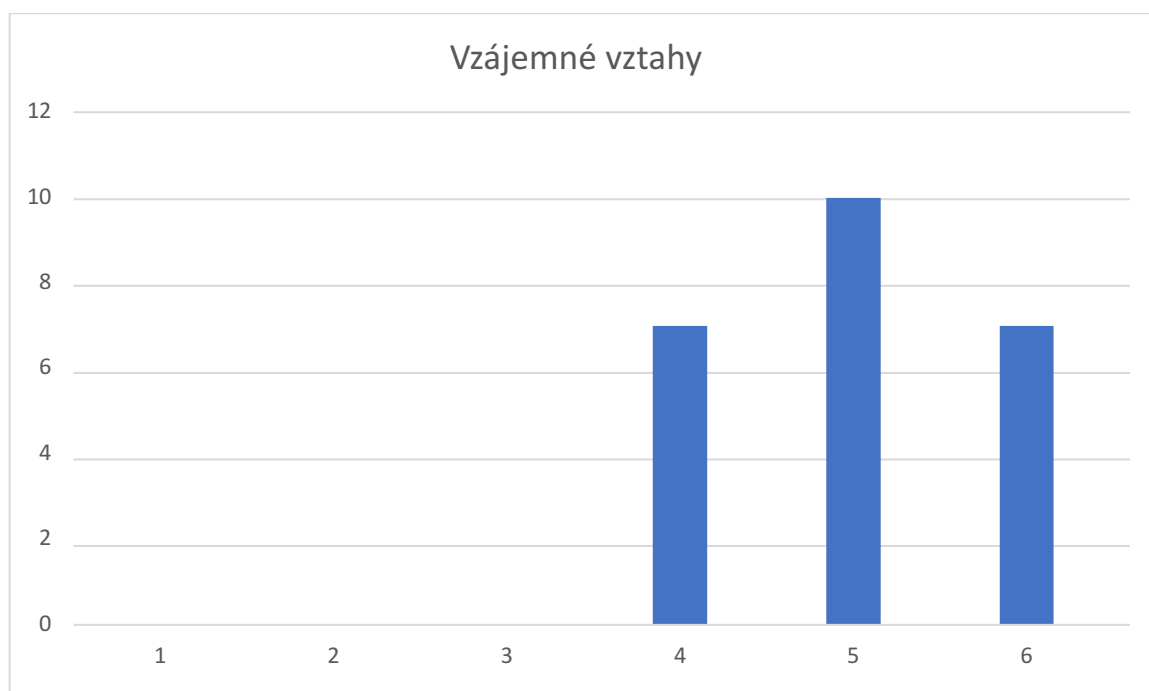
Zdroj: vlastní zpracování

V otázce č. 33 měli respondenti za úkol napsat nejvíce 3 členy mužstva, kterým by se svěřili se svým problémem. Pro roli důvěrníka je potřebná jistá úroveň empatie a schopnost naslouchat.

V této oblasti opět byla znát podobnost s výsledky otázky na nejlepšího přítele v mužstvu. Celkem ve třinácti případech, tedy v nadpoloviční většině případů, byl v odpovědi uveden i nejlepší přítel v rámci družstva. Preference v této otázce byly tím pádem rozprostřeny mezi širší spektrum hráčů.

Nejčastěji zvoleným důvěrníkem byl hráč H1, jenž potvrdil svou roli nejuznávanějšího jedince napříč všemi sledovanými rolemi v mužstvu. Obdržel celkem devět hlasů a o tři body tak předčil hráče H4. O třetí příčku se ziskem pěti hlasů se podělili hráči H9 a H20.

Graf 26: Vzájemné vztahy

Zdroj: vlastní zpracování

Otázka č. 34 nabízela respondentům škálu od jedné do šesti na ohodnocení vzájemných vztahů v rámci družstva, přičemž vyšší hodnoty znamenaly vyšší spokojenost. V rámci otázky byli hráči rovněž dotázáni, co by případně stálo za zlepšení v této oblasti.

Nejčastěji zvolenou a zároveň průměrnou hodnotou byla hodnota 5, zvolilo ji celkem deset respondentů. Po sedmi bodech obdržely hodnoty 4 a 6. Nikým ze členů mužstva nebyla zvolena hodnota z nižší poloviny škály a z výsledků lze usuzovat, že vzájemné vztahy v rámci družstva přijdou jeho členům na dobré úrovni.

Z odpovědí bylo rovněž získáno jedenáct podnětů ke zlepšení, viz následující graf. Z doporučení od hráčů lze vyzdvihnout dvě hlavní oblasti ke zlepšení. První je stmelení celé skupiny, větší začlenění mladých hráčů a sjednocení drobných skupinek. Další prostor na zlepšení je dle hráčů v absolvování i jiných společných akcí mimo tréninky s účastí co nejvíce členů.

Ze získaných výsledků a z průměrné zvolené hodnoty 5 lze usuzovat, že ačkoli je stále co zlepšovat, vzájemné vztahy v rámci družstva jsou na dobré úrovni.

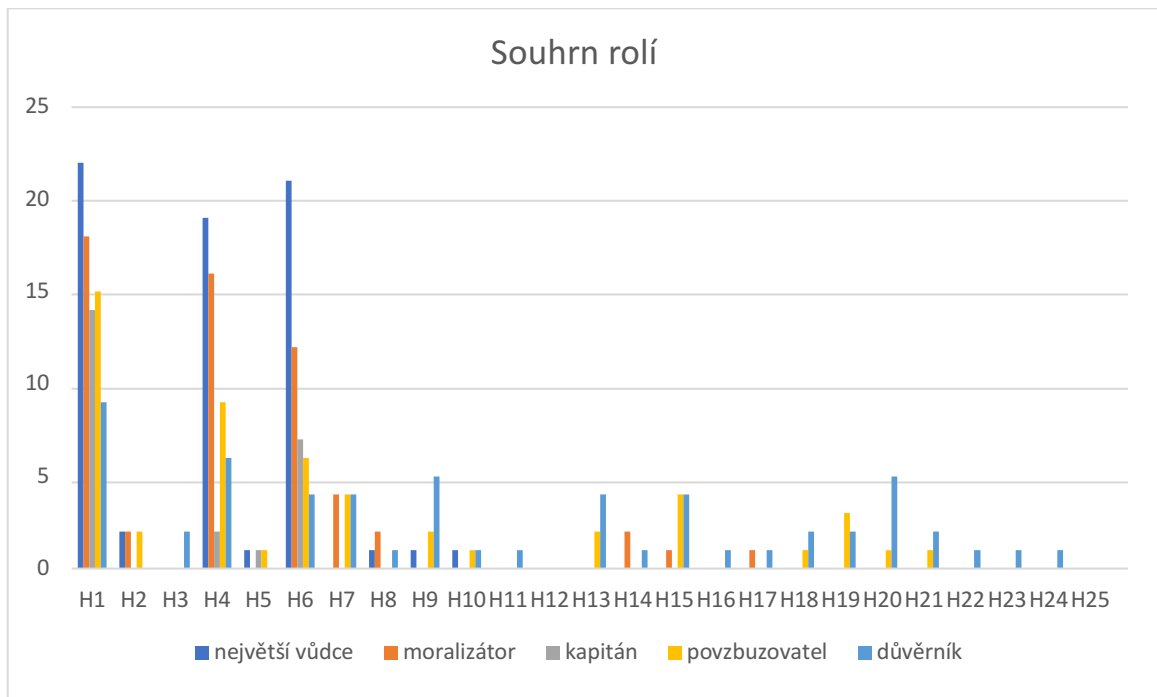
Graf 27: Návrhy na zlepšení vzájemných vztahů

Zdroj: vlastní zpracování

Graf 27 prezentuje hráčské návrhy na zlepšení vzájemných vztahů v družstvu.

Graf 28: Souhrn rolí

Zdroj: vlastní zpracování

Graf 28 byl do práce zakomponován pro srovnání udělených bodů ve všech sledovaných rolích. Z grafu lze vidět, že hráči H1, H4 a H6 jasně převyšují ostatní členy mužstva v oblasti vůdcovství. Největšího skóre ve všech oblastech však jasně dosáhl hráč H1, kterého respondenti dosadili na první pozici do všech rolí. Dle dosažených bodů lze tohoto hráče považovat za neformálního vůdce skupiny.

6 Diskuze

Tato část práce je zaměřena na shrnutí získaných výsledků od respondentů z dotazníků. Získaná data jsou porovnána s informacemi získanými z polostrukturovaného rozhovoru s hlavním trenérem a lze z nich vyvodit doporučení k trenérovu případnému rozhodování. Dotazník obsahoval nejen otázky týkající se vzájemných vztahů a týmových rolí, ale rovněž otázky týkající se osobního zaměření, např. motivace, priorit atd.. Hráči se ragby věnují primárně kvůli tomuto sportu jako takovému a kvůli dobré partě lidí. Už toto zjištění je předzvěstí toho, že v družstvu panují dobré vzájemné vztahy.

Ačkoli se v českých poměrech jedná o čistě amatérský sport, objevily se i čtyři případy, kdy by se hráči chtěli ragby věnovat na profesionální úrovni. Nejčastější ambicí pak bylo lepší umístění v lize, tedy alespoň na stříbrnou příčku po bronzové z minulé sezony. Co se žebříčku priorit týče, ragby od hráčů obdrželo průměrnou známku 4,42 ze 6 možných a je tedy evidentní, že patří do popředí hráčských priorit.

Otázka č. 22 ukázala, že hráčům záleží na úspěších a úspěšná období své kariéry považují za nejlepší. Tyto komentáře rezonují s nejčastější ambicí, již hráči uváděli, a to lepší umístění v lize. Vesměs se jedná o primární cíl celého A týmu i klubu současně.

Co se hlavních cílů týče, ze získaných výsledků lze vyvodit závěr, že vzájemné vztahy v rámci družstva jsou na dobré úrovni. O tomto závěru vypovídají data hned z několika otázek. Prvním důvodem je, že druhý nejčastější důvod, proč se jedinci ragby věnují, je dobrá parta. Sport není pouze o trénincích a zápasech, ale také o neformálních akcích, kterých se hráči zúčastní. Z otázky č. 14 vzešel výsledek, že celkem dvacet jedna členů se těchto akcí zúčastní vždy, nebo alespoň většinou. V této oblasti se zároveň objevilo několik podnětů na to, aby bylo pořádáno více společných programů mimo herní záležitosti. Tímto směrem se dle informací z rozhovoru snaží ubírat i hlavní trenér a má v plánu několik variant, které budou brzy hráčům nabídnuty.

Pozitivním důkazem dobrých vzájemných vztahů se ukázala být dobrá komunikace, která je základem správného fungování jakékoli skupiny. Tři čtvrtiny respondentů uvedly, že komunikace v rámci družstva dostatečná. I v tomto ohledu je ale prostor na zlepšení. Z rozhovoru s hlavním trenérem vyplynulo, že v rámci komunikace by ocenil větší otevřenost a upřímnost vůči jeho osobě. Zlepšení se snaží docílit individuálními pohovory s hráči. Co se týče komunikace mezi hráči, situace mu přijde dobré, ale nadále by ji chtěl zlepšovat pořádáním společných akcí.

Tři čtvrtiny hráčů rovněž odpověděly, že se v mužstvu nevyskytují nesourodé skupiny. Tento výsledek by se zdál být úspěchem, avšak poprvé se začaly objevovat poznámky, že družstvo je rozděleno na skupinky podle věku a příchodu do seniorské kategorie. V tomto ohledu je tedy nutno zapracovat na větším stmelení a důkladnějším začlenění mladých hráčů.

V otázce č. 34, v níž měli hráči na Likertově škále zhodnotit vzájemné vztahy, byla nejčastěji zvolenou hodnotou hodnota 5, která tvořila i průměr ze všech odpovědí. I tento výsledek tedy chápat velmi pozitivně. Hráči mohli rovněž uvést, co by dle jejich názoru stálo za vylepšení. Návrhy se týkaly dvou hlavních oblastí. Jednou bylo zlepšení v rámci sblížení všech členů a zapracování na vzájemné důvěře a bratrství. Druhou byla realizace více společných akcí s vyšší účastí a mimo herní dění. Jak již bylo zmíněno, tuto skutečnost si hlavní trenér velmi dobře uvědomuje a hodlá v tomto směru více zapracovat.

V oblasti týmových rolí byly sledovány jak role neformální – lídr, moralizátor, motivátor a důvěrník, tak i role formální – kapitán. S hlavním trenérem bylo při konstrukci dotazníku dohodnuto, že nebudou zahrnuty otázky na negativní role.

Největšími vůdčími osobnostmi byli zvoleni hráči H1, H4 a H6. Ti obdrželi hlasy v rozmezí dvaadvaceti a devatenácti. Jedná se o starší a zkušené, kteří za sebou mají i několik startů za národní tým. Disponují tedy zkušenostmi, které mohou předávat ostatním, a respektem, neboť se za sebou mají několik úspěchů jak z ligové soutěže, tak i z mezinárodních zápasů. Hráči H1 a H6 na hřišti zastávají relativně specifické posty, které výrazně řídí celou hru, což je již předurčuje k tomu, aby byli vůdčími typy. Hráč H4 naopak nehraje na nikterak specifickém postu, ale jeho hlavní doménou je fyzická konstituce, která jej velmi předurčuje k tomu, aby byl hráči respektován.

V otázce č. 18, kde měli respondenti zvolit svou vlastní roli v týmu, se však pouze jeden z dotazovaných pasoval do role vůdce. Pět jedinců se pasovalo alespoň do role tahouna – dřiče.

K hlavním lídrům družstva se vyjádřil i hlavní trenér, který ve svých odpovědích nastínil některé silné a slabé stránky daných jedinců. U hráče H1, jenž získal nejvíce hlasů, pociťuje špatný přístup, u hráče H4 podle něj chybí sebedůvěra. U obou ale může po určitém čase a individuálních rozhovorech dojít ke zlepšení. U hráče H6 je podle hlavního trenéra je největší slabinou jeho vznětlivost a nevyrovnanost, která se již v několika zápasech projevila. Na druhou stranu je u něj evidentní velké herní nasazení a schopnost si vzít slovo.

Dále byla sledována role moralizátora, který dovede v kritické situaci, např. při vyhoceném zápasu, pozvednout morálku. V popředí se znovu objevili stejní hráči – H1, H4 a H6. Rozdíl v hlasech, které obdrželi, se však zvýšil. Pořadí hlasů bylo v tomto směru osmnáct, šestnáct a dvanáct. Přítomnost hráče H6 v první trojici částečně koliduje s komentářem trenéra, že je velmi vznětlivý a nevyrovnaný, a ve vypjatých situacích by nemusel reagovat stabilně, jako ostatní dva hráči.

V otázce č. 32 cílené na zjištění role povzbuzovatele se v popředí opět vyskytuje stejná trojice hráčů jako v předchozích dvou případech. Pořadí je znovu H1, H4 a H6, kteří v této otázce obdrželi patnáct, devět a šest hlasů. Hráče H1 lze považovat za lídra útoku, hráče H4 lze považovat za lídra roje a hráče H6 lze považovat za jakési spojení, protože zastává pozici mlýnové spojky, která funguje jako spojovací článek. Díky tomu, že roj a útok na hřišti pracují částečně odděleně, není divu, že útok tíhne více ke svému členovi a roj zase ke svému.

Při volbě hráčů, kterým by se druzí svěřili se svým problémem, celkem ve třinácti případech došlo ke shodě s volbou nejlepšího přítele. První dvě pozice v otázce na roli důvěrníka opět obsadili hráči H1 a H4, avšak hráč H6 zde již nefiguroval. Hráč H1 obdržel devět hlasů a hráč H4 obdržel hlasů šest. O třetí pozici se podělili hráči H9 a H20, kteří byli voleni spíše mladšími hráči, zatímco hráči H1 a H4 byli voleni spíše staršími hráči. Znovu se tedy ukazuje, že družstvo je skutečně částečně rozděleno na mladší a starší část, přičemž mladí tíhnou k jiným jedincům než staří.

Z rozhovoru s trenérem vzešli hlavní adepti na pozici kapitána:

- H6 – schopnost strhnout mužstvo, zkušený a starší hráč, snaha vždy zvítězit
- H2 – vzor k následování, naprostá serióznost, nasazení, bohužel chybí sebevědomí
- H8 – přirozená autorita, velké nasazení, oddanost týmu, bohužel zdravotní problémy

Celkem čtrnáct respondentů uvedlo, že by si za kapitána zvolili hráče H1. Polovinu těchto hlasů získal hráč H6, dva hlasy obdržel hráč H4 a jeden hlas pak hráč H5. Aktuálním kapitánem je hráč H6 a dle slov trenéra nehodlá své rozhodnutí měnit. Důvody, které pro tohoto hráče uvedl, jsou prý natolik stěžejní, že kapitán ještě nějaký čas zůstane stejný. Ačkoli hráč H1 zastával kapitánskou roli právě před hráčem H6, trenér jej kvůli jemu přístupu z této role stáhl.

V této oblasti dochází k největšímu střetu názorů mezi hlavním trenérem a mužstvem, nikdy se však diskuze nevedla veřejně. Důležité je vzít v potaz rovněž to, že ragby je poměrně striktním sportem na diskuzi mezi rozhodčím a hráči. Oprávněn diskutovat s rozhodčím je pouze kapitán, a tak je důležité zvážit, kdo v rámci mužstva tuto roli zastává.

Co se však týče vztahu trenéra vůči hráčům, nikdo z respondentů neuvedl negativní komentář, ba naopak jeden uvedl, že oproti komunikaci mezi hráči je komunikace ve vztahu trenér – hráči dobrá.

Ačkoli dotazník nebyl malého rozsahu a hráči byli nuceni strávit vyplňováním část svého volného času, byl ve výsledku přínosný a trenérovi nabízí užitečná data pro jeho další rozhodování při vedení mužstva. Hráči museli při vyplňování zapojit sebereflexi, která občas není příjemnou záležitostí, tak i upřímnost vůči ostatním.

Výsledky lze obecně chápat jako pozitivní, stále je ale co zlepšovat. Ke zlepšení mohou pomoci přímo návrhy od hráčů, tak i veřejná diskuze, která může být podmíněna právě výsledky této práce. V několika případech se ukázalo, že družstvo není stoprocentně jednotné. Konkrétně se jedná o pocit výskytu nesourodých skupin v šesti případech a o komentáře mladých hráčů jejich nedostatečnému začlenění do týmu.

Pozitivním úkazem je shoda v hráčských návrzích na zlepšení a v plánech hlavního trenéra. O společné akce mimo herní záležitosti je vždy zájem a dle vyjádření obou stran se jedná o způsob, jak vzájemné vztahy ještě vylepšit.

7 Závěr

Práce se věnovala vzájemným mezilidským vztahům, zkoumala osobnostní rysy jednotlivých hráčů, jejich motivaci, ambice, vyžadovala jejich sebereflexi, ale i upřímný názor na aktuální situaci uvnitř mužstva. Dále zjišťovala, kdo dle respondentů zastává vybrané týmové role, nebo kdo by dle názorů hráčů měl zastávat roli kapitána a proč. Informace v teoretické části byly převážně získávány z oblasti sociologie a psychologie. V oblasti výzkumu byly nejprve realizovány kvalitativní metody, a to polostrukturované rozhovory se sportovním ředitelem klubu a s hlavním trenérem mužského A týmu. S prvním jmenovaným byla ve stručnosti shrnuta historie klubu, neboť se jedná o vnuka zakladatele klubu. Stručný výtah byl posléze zahrnut do teoretické části práce. S hlavním trenérem byly rozebrány hlavní oblasti dotazníku a jeho náměty a připomínky k otázkám. Současně se vyjádřil k aktuální personální situaci v družstvu, přičemž uvedl i konkrétní jedince, u kterých pociťuje vůdčí ambice či předpoklady.

Získané výsledky lze považovat za pozitivní. Jednotlivci hodnotí aktuální vzájemné vztahy vysokými známkami, ragby hrají z velké většiny právě kvůli dobré partě lidí a společných akcí se zúčastní z valné většiny vždy, nebo alespoň většinou a současně dávají tomuto sportu vysokou prioritu. Právě v tomto ohledu je ale prostor pro zlepšení, neboť z dotazníků vzešly návrhy na pořádání více společných akcí mimo herní záležitosti s co nejvyšší účastí. Co se komunikace uvnitř týmu týče, objevily se některé námitky, i v této oblasti je tedy možné zapracovat. Vůbec největší oblast na zlepšení je lepší zapracování nově přichozích hráčů do již fungujícího družstva. Právě mladí hráči v dotaznících často namítali, že by si představovali menší rozdělení po skupinkách stejného věku. Jelikož tým zásadně stojí na věkové obměně, je v tomto směru potřeba zapracovat nejvíce.

Z dotazníků jasně vzešli tři největší lídři – H1, H4 a H6, kteří se povětšinou ve stejném pořadí pohybovali i ve zbytku sledovaných rolí. V každé otázce týkající se nějaké role byl hráč H1 na první pozici a lze tedy uvažovat, že právě za ním většina mužstva stojí. I tento hráč vyhrál anketu na roli kapitána, tedy jediné sledované formální role. V tomto směru však dochází ke kolizi s názorem hlavního trenéra, jenž o tomto hráči neuvažuje jako o kapitánovi.

Práce má využitelnost primárně pro hlavního trenéra, který může její poznatky a závěry využít ke kvalifikovanému rozhodování při vedení družstva a případném rozhodování co se personálního složení týče. Hráči poskytly odpovědi založené na sebereflexi a upřímnosti a nyní je potřeba výsledky z nich správným způsobem použít.

Seznam literatury

Tištěné zdroje:

- ARMSTRONG, M.: *Řízení lidských zdrojů*. Praha: Grada Publishing, 2007. ISBN 978-80-247-1407-3
- BAUE, R. O.: *Hrajte rugby*. Praha: Ministerstvo školství a osvěty, 1947.
- BELBIN, R. M.: *Management Teams: Why They Succeed Or Fail*. Oxford: Butterworth-Heinemann, 2010. ISBN 978-1-85617-807-5
- ČECHÁK, V., LINHART, J.: *Sociologie sportu*. Praha: Olympia, 1986.
- GEIST, B.: *Sociologický slovník*. Praha: Victoria Publishing, 1993. ISBN 80-85605-28-7
- HAYES, N.: *Psychologie týmové práce*. Praha: Portál, 2005. ISBN 80-7178-983-6
- HICKEY, J.: *Understanding Rugby League*. Leeds: Coachwise, 2006. ISBN 978-1-905540-10-5
- JANSA, P. A KOL.: *Pedagogika sportu*. Praha: Nakladatelství Karolinum, 2018. ISBN 978-80-246-3986-4
- KADAVÁ, T. *Sociální vztahy a postoje v ženském ragbyovém týmu RC Tatra Smíchov*. Praha: Univerzita Karlova, Fakulta tělesné výchovy a sportu, 2014. 95, 2. Vedoucí práce PhDr. Vladimír Janák, CSc.
- KOLAJOVÁ, L.: *Týmová spolupráce*. Praha: Grada, 2006. ISBN 80-247-1764-6
- MORENO, J. L.: *Sociometry in Relation to Other Social Sciences*. *Sociometry*, 1950b.
- PAULÍK, K.: *Psychologie sportu*. Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě, Filozofická fakulta, 2006. ISBN 80-7368-259-1
- PERIČ, T., DOVALIL J.: *Sportovní trénink*. Praha: Grada Publishing, 2010. ISBN 978-80-247-2118-7
- PETRUSEK, M.: *Sociometrie*. Praha: Nakladatelství Svoboda, 1969.
- PLAMÍNEK, J.: *Týmová spolupráce a hodnocení lidí*. Praha: Grada Publishing, 2009. ISBN 978-80-247-2796-7
- PLHÁKOVÁ, A.: *Učebnice obecné psychologie*. Praha: Academia, 2004. ISBN 978-80-200-1499-3
- SEKORA, O.: *Rugby: jak se hraje a jeho pravidla*. Brno: Nákladem Sporting-Clubu, 1926
- SEKOT, A.: *Sport a společnost*. Brno: Paido, 2003. ISBN 80-7315-047-6

SLEPIČKA, P., HOEK, V., HÁTLOVÁ, B.: *Psychologie sportu*. Praha: Karolinum, 2009. ISBN 978-80-246-1602-5

TOD, D, THATCHER, J, RAHMAN, R.: *Psychologie sportu*. Praha: Grada Publishing, 2012. ISBN 978-80-247-3923-6

VIČAR, M.: *Sportovní talent: komplexní přístup*. Praha: Grada Publishing, 2018 ISBN 978-80-271-0841-1

WOHL, A.: *Competitive Sports and its Social Functions*. International Review of Sport Sociology, 1970, č. 1

Elektronické zdroje:

BAKER, A.: *The Most Watched Sporting Events in The World* online. 02.07.2020 cit. 30-04-2020 Dostupné z: <https://www.roadtrips.com/blog/the-most-watched-sporting-events-in-the-world/>

Laws of the Game Rugby Union online. 2020 cit. 28 -04-2020 Dostupné z: <https://laws.worldrugby.org/law1languageEN>

Rugbyové kluby v České republice online. 2020 cit. 29 -04-2020 Dostupné z: <http://rugbyunion.cz/cs/page/36>

Rugby union positions online. 16. 10.2007 cit. 30 -04-2020 Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/Rugby_union_positions/media/File:Rugby_formation.svg

Rugby's values online . 09.11.2014 cit. 27 -04-2020 Dostupné z: <https://www.world.rugby/welcome-to-rugby/rugbys-values>

Seznam tabulek, schémat a grafů

Seznam schémat:

Schéma 1: Operacionalizace dotazníku

Seznam grafů:

Graf 1: Ragby a doba v A týmů

Graf 2: Hlavní náplň dne

Graf 3: Důvod hraní ragby

Graf 4: Ambice v ragby

Graf 5: Důvod konce kariéry

Graf 6: Ragby na žebříčku priorit

Graf 7: Důležitost osobnosti po herní a psychické stránce

Graf 8: Silné a slabé stránky

Graf 9: Účast na společných akcích

Graf 10: Spokojenost se zastávaným hráčským postem

Graf 11: Spokojenost s úspěchem družstva v případě menšího přispění

Graf 12: Zastávaná role z vlastního pohledu hráčů

Graf 13: Trénování ve dvojici, nejlepší kamarádi

Graf 14: Výskyt nesourodých skupin

Graf 15: Nejlepší období kariéry

Graf 16: Narušování atmosféry

Graf 17: Herní projev družstva

Graf 18: Uspokojivost komunikace

Graf 19: Psychické rozpoložení po absolvování tréninku

Graf 20: Nejlepší a nejtýmovější hráči

Graf 21: Nejtýmovější hráči a největší vůdci

Graf 22: Udržitel morálky

Graf 23: Kapitán

Graf 24: Největší povzbuzovatel

Graf 25: Hlavní důvěrník

Graf 26: Vzájemné vztahy

Graf 27: Návrhy na zlepšení vzájemných vztahů

Graf 28: Souhrn rolí

Přílohy

Seznam příloh:

- 1) Vzor dotazníku pro hráče
- 2) Otázky využitě k rozhovoru s trenérem
- 3) Otázky využitě k rozhovoru s Tomášem Kohoutem

Příloha č. 1: Vzor dotazníku pro hráče

Ahoj,

rád bych tě poprosil o vyplnění tohoto anonymního dotazníku, který poslouží k tvorbě mé bakalářské práce na téma Vzájemné vztahy a týmové role v RC Mountfield Říčany. Ve výsledcích nebudou publikována přímo jména, ale pouze kódy jednotlivých hráčů. Klíč k těmto kódům bude mít k dispozici pouze Míra, který pak může výsledky použít při rozhodování v rámci družstva. Proto tě prosím, abys vyplňoval co nejupřímněji, protože to může nám všem pomoci v tom, abychom se posunuli ještě výš.

Díky, Jindra

1. V jakém roce jsi začal hrát ragby
2. Od jakého roku hraješ za RC Mountfield Říčany
3. Od jakého roku jsi členem A-týmu
4. Jsi členem roje, nebo útoku
5. Co je tvou hlavní náplní dne
  - a) práce/brigáda
  - b) škola
  - c) jiné: .....
6. Proč hraješ ragby (Lze vybrat více odpovědí)
  - a) kvůli dobré partě
  - b) kvůli sportu jako takovému
  - c) pro odreagování, využití volného času
  - d) chtěl bych se sportem živit profesionálně
  - e) protože je to neobvyklý sport
  - f) neuspěl jsem v jiném sportu
  - g) jiné: .....
7. Čeho bys chtěl v ragby dosáhnout (Lze vybrat více možností)

- a) lépe se umístit v lize
- b) získat místo v základní sestavě
- c) dostat se do reprezentace
- d) stát se lídrem týmu
- e) hraji pouze pro radost
- f) nemám žádné ambice
- g) jiné: .....

8. Co myslíš, že by mohlo ukončit tvou kariéru (Lze vybrat více možností)

- a) povýšení/více práce
- b) narození dítěte, rodinné záležitosti
- c) dlouhodobé zranění
- d) pokles výkonnosti
- e) pocit méněcennosti/nepotřebnosti v rámci týmu
- f) špatná atmosféra v týmu
- g) sestup do nižší ligy
- h) ztráta motivace/chuti
- ch) jiné: .....

9. Jak si stojí ragby v žebříčku tvých priorit

Ohodnoť na škále 1 – 6 (1 nejméně důležité, 6 nejvíce důležité)

10. Jak bys ohodnotil svou osobnost v rámci týmu po herní stránce Jak jsi po herní stránce pro tým důležitý

Ohodnoť na škále 1 – 6 (1 nejméně důležitý, 6 nejvíce důležitý)

1   2   3   4   5   6

11. Jak bys ohodnotil důležitost své osobnosti pro tým (vytváření dobré nálady, utužování kolektivu, psychická podpora)

Ohodnoť na škále 1 – 6 (1 nejméně důležitý, 6 nejvíce důležitý)

1   2   3   4   5   6

12. V čem v týmu vynikáš (Lze vybrat více možností)

- a) fyzicky

- b) psychicky
- c) takticky
- d) herně
- e) v ničem nevynikám
- f) jiné: .....

13. V čem naopak cítíš své rezervy V jaké oblasti by ses měl zlepšit (Lze vybrat více možností)

- a) fyzicky
- b) psychicky
- c) takticky
- d) herně
- e) v ničem
- f) jiné: .....

14. Jak často se účastníš společných akcí

- a) vždy
- b) většinou
- c) občas
- d) zřídka
- e) nikdy

Pokud jsi zvolil možnost c, d, nebo e, uve prosím důvod:

15. Na jakém postu nejčastěji hraješ

16. Na jakém postu bys nejraději hrál

17. Jsi dostatečně spokojen s úspěchem v týmu i v případě, že k jeho úspěchu přispěješ méně než ostatní (zranění, delší čas na střídačce atd.) Prosím, rozepiš.

18. Cítíš se být spíše:

- a) vůdce týmu
- b) tahoun – dřívč

- c) aktivní řadový hráč
- d) kamarád
- e) nezávislý solitér
- f) doplň svou roli: .....

19. S kým nejraději trénuješ ve dvojici a proč (Napiš nejvíce 3 hráče)

20. Kdo je tvůj nejlepší kamarád v týmu

21. Myslíš, že se v týmu utvářejí nesourodé skupiny

22. Které období tvé hráčské kariéry bylo nejlepší a proč

23. Myslíš, že v týmu něco narušuje atmosféru (Lze vybrat více možností)

- a) nesoustředěnost
- b) nedostatečná docházka
- c) problémový hráč
- d) špatný hráč
- e) netýmový hráč
- f) nedostatečná snaha
- g) špatná disciplína
- h) upovídanost
- ch) trenér
- i) nic
- j) jiné: .....

24. Ohodnoť na škále 1 – 6, jak se náš tým herně projevuje ve hře:

(1 hra založená na individualitách, 6 týmová hra)

1   2   3   4   5   6

25. Myslíš si, že je v týmu dostatečná komunikace

26. Ohodnoť na škále 1 – 6 tvé nejčastější psychické rozpoložení při odchodu z tréninku:

(1 stresová zátíženost, 6 psychická uvolněnost)

1   2   3   4   5   6

27. Napiš 3 hráče, kteří jsou podle tebe nejlepší:

28. Napiš 3 hráče, kteří jsou podle tebe nejtýmovější:

29. Napiš 3 hráče, kteří jsou podle tebe největší vůdci týmu:

30. Napiš nejvíce 3 hráče, kteří podle tebe dovedou v kritické situaci (vyhrocený zápas, trénink) pozvednout morálku:

31. Který hráč by podle tebe měl být kapitánem a proč

32. Napiš nejvíce 3 hráče, kteří tě dovedou namotivovat:

33. Napiš nejvíce 3 hráče, kterým by ses svěřil se svým problémem:

34. Na jaké úrovni jsou podle tebe vzájemné vztahy v rámci družstva a co by případně stálo za vylepšení

Ohodnoť na stupnici 1 – 6 (1 nejhorší, 6 nejlepší)

1   2   3   4   5   6

Zlepšení:

Příloha č. 2: Otázky využití k rozhovoru s trenérem

1. Jak jsi spokojen s komunikací v týmu
2. Co je obecně potřeba zlepšit u hráčů roje
3. Co je obecně potřeba zlepšit u hráčů útoku
4. Kteří hráči jsou podle tebe přirozenou autoritou a měli by být lídry družstva, roje a útoku
5. Kteří hráči aspirují na kapitánství a proč
6. Je něco v rámci týmu potřeba změnit

Příloha č. 3: Otázky využití k rozhovoru s Tomášem Kohoutem

1. Jak vypadá současná situace klubu ať už z pohledu Tebe jako sportovního trenéra, nebo jako trenéra mládežnických kategorií
2. Jak se tvůj dědeček, Josef Kohout, dostal k ragby Kde začal hrát
3. Jak se dostalo ragby do Říčan a jak vypadaly začátky klubu
4. Jak se v klubu angažoval, když skončil svou hráčskou kariéru
5. Jaký dopad měly úspěchy mládežnických kategorií na pozdější úspěchy A-týmu
6. Kdy se týmu naopak nedařilo
7. V novém tisíciletí zaznamenával klub největší úspěchy. Jak tomu bylo nadále